

SATAKUNTALIITTO

SATAKUNNAN AMPUMARATASELVITYS JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

SATAKUNNAN AMPUMARATASELVITYS JA KEHITTÄMISSUUNNITELMA

SATAKUNTALIITTO

Tekijät:

Paikkatietoasiantuntija Veli-Matti Rintala

Ympäristöasiantuntija Anne Savola (Vaikutusten arviointi)

Kannen kuva:

Karvian ampumarata, kuva: Veli-Matti Rintala

ISBN 978-952-5862-94-2

ISSN 0789-6824

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	4
2.	Ampumaratoja koskeva lainsäädäntö ja luvat	7
2.1	Ampumaratalaki	7
2.2	Ympäristönsuojelulaki ja -asetus	7
2.3	Muut ampumaratojen toimintaan liittyvät lait	8
2.4	Rakennuslupa	8
2.5	Ampumaradat ja kaavoitus.....	8
3.	Ampumalajit	10
3.1	Kivääri- ja pistooliradat.....	10
3.2	Haulikkoradat	11
3.3	Yhdistelmät.....	12
4.	Ampumaratojen ympäristövaikutukset.....	13
4.1	Haitta-ainepäästöt.....	14
4.2	Melu.....	14
5.	Ampumaratojen käyttäjät Satakunnassa	16
5.1	Metsästäjät	16
5.2	Ampumaurheilijat.....	16
5.3	Muut ampumaratojen käyttäjät	16
5.4	Aseluvat Satakunnassa	17
6.	Ampumaradat Satakunnassa.....	19
6.1	Yhdistysten ylläpitämät ampumaradat	19
6.2	Puolustusvoimien ampumaradat Satakunnassa	22
6.3	Selvitykseen kuulumattomat ampumaradat Satakunnassa	23
6.4	Ampumaradat Satakunnan rajojen ulkopuolella.....	23
6.5	Ampumaratojen saavutettavuus Satakunnassa	24
7.	Satakunnan ampumarataverkoston kehittäminen	29
7.1	Sidosryhmien näkemyksiä	29
7.2	Satakunnan ampumaratojen kehittämissuunnitelma	29
7.3	Ampumaratojen kehittämissuunnitelman vaikutusten arviointi	33
8.	Kehittämissuunnitelman seuranta	38
	Lähteet.....	39
	LIITE 1: Ampumaratojen kohdekortit	40
	LIITE 2: Ampumaratakyselyn vastaukset	153

1. Johdanto

Ampumaratalaki (763/2015) velvoittaa maakunnan liittoa laatimaan ampumaratojen kehittämissuunnitelman, jonka tarkoituksena on arvioida maakunnassa sijaitsevien ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävää määrää sekä sijoittumistarvetta. Suunnitelmaa tulee hyödyntää selvitysaineistona alueiden käytön suunnittelussa, ja sitä laadittaessa tulee kuulla keskeisiä metsästys- ja ampumaurheiluorganisaatioita. Satakuntaliitto käynnisti ampumaratojen kehittämissuunnitelman laadinnan Satakunnan alueella sijaitsevien ampumaratojen nykytilaselvityksellä, jonka valmistuttua työ on jatkunut kehittämissuunnitelman laadinnalla. Satakunnan ampumaratojen nykytilaselvitystä ja kehittämissuunnitelmaa tullaan hyödyntämään alueiden käytön suunnittelussa.

Suomessa oli vuonna 2020 670 siviilikäytössä olevaa ja 40 puolustusvoimien ampumarataa. Ampumaradoista suurin osa on metsästys- ja ampumaseurojen, riistanhoito- ja erilaisten ratayhdistysten ylläpitämiä. Ampumaratojen suurin yksittäinen käyttäjä on puolustusvoimat. Myös muilla viranomaisilla, kuten rajavartiolaitoksella on yksittäisiä ulkona sijaitsevia ampumaratoja. Pääsääntöisesti viranomaiset ja muut ammatissa ampumataitoa tarvitsevat harjoittelevat siviiliseurojen ja -yhdistysten ylläpitämillä ampumaradoilla (Suomen Ampumaurheiluliitto 2021).

Aseen hallussapitolupia Suomessa on noin 1,5 miljoonaa, ja luvan haltijoita noin 600 000. Ampumaradat toimivat metsästäjien, ampumaurheilun harrastajien, reserviläisten, puolustusvoimien ja viranomaisten sekä muiden ampumataitoa ammatissa tarvitsevien harjoitus- ja kilpailupaikkoina. Metsästyslain mukaan suurriistan metsästyksessä tulee olla suoritettuna ampumakoe. Lisäksi esimerkiksi poliisien tarve käyttää ampumaratoja perustuu lainsäädäntöön, jonka mukaan poliisien tulee säännöllisesti suorittaa ampumakoe (Ampumaratojen ympäristölupa 2012). Kansainväliset ilmailusäännöt edellyttävät lentoturvallisuuden varmistamista ja tämän perusteella minimoidaan mm. lintu- ja eläintörmäysten mahdollisuus ilma-aluksiin. Lentoasemien alueella olosuhteet ovat ampuma-aseen käyttämiselle erittäin vaativat, ja aseita käyttävältä henkilöstöltä edellytetään jatkuvaa ja säännöllistä koulutusta aseiden käytöstä.

Satakunnan ampumarataselvityksessä käydään lyhyesti läpi ulkotiloissa sijaitsevia ampumaratoja koskeva lainsäädäntö, ampumaratojen vaatimat luvat, ampumalajit ja ampumaratatyypit, ampumaratojen ympäristövaikutukset sekä luodaan tarkempi katsaus ampumiseen ja ampumaratojen käyttöön Satakunnan maakunnassa. Kunkin Satakunnassa sijaitsevan toiminnassa olevan ulkotiloissa sijaitsevan ampumaradan osalta esitetään rataa koskevat tärkeimmät nykytilaa kuvaavat ominaisuustiedot.

Nykytilaa kuvaavan selvityksen tietojen pohjalta Satakuntaliitossa on laadittu yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa Ampumaratalain (763/2015) 12 §:n mukainen Satakunnan ampumaratojen maakunnallinen kehittämissuunnitelma. Ampumaratojen kehittämissuunnitelman tarkoituksena on arvioida Satakunnan alueella sijaitsevien ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävää määrää sekä sijoittamistarvetta nykytilakartoituksen pohjalta. Suunnitelman avulla pyritään edistämään sitä, että metsästäjillä, ampumaurheilijoilla, ampumaharrastajilla, ampumahiihdon harrastajilla, reserviläisillä ja viranomaisilla on riittävät mahdollisuudet ja edellytyksen ammunnan harjoittelulle Satakunnassa. Lisäksi tavoitteena on, että kehittämissuunnitelman valmistumisen jälkeen alueet ja niillä toimivat tahot voivat lähteä kehittämään toimintaansa.

Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnittelussa on kiinnitetty huomiota muun muassa siihen, että alueiden käytön suunnittelussa eri kaavatasoilla turvataan riittävä määrä eri lajien ampumaratoja maakunnan eri osissa ja huomioidaan samalla ampumaratojen suhde muuhun maankäyttöön ja

ympäristöön. Riittävät harrastus- ja harjoittelumahdollisuudet ohjaavat osaltaan ammuntaa sille soville paikoille.

Selvitystyötä varten muodostettiin ohjausryhmä, johon kutsuttiin keskeiset Satakunnan metsästys- ja ampumaurheiluorganisaatiot, viranomaiset, kuntaedustajat seuduittain sekä muita sidosryhmiä. Ohjausryhmän taustatukena toimii erillinen asiantuntijoista koostuva työryhmä. Ohjausryhmä on tärkeä osa sidosryhmätyötä ja ohjausryhmän jäsenet tuovat esille ampumaratoihin liittyvä tietoa, tarpeita ja kokemusta selvityksen tekijöiden ja suunnittelijoiden käyttöön Satakuntaliitossa. Ohjausryhmässä on edustajat seuraavilta tahoilta:

- Suomen riistakeskus, Satakunta
- Suomen Metsästäjäliitto, Satakunnan piiri
- Puolustusvoimat, Porin prikaati ja 2. Logistiikkarykmentti
- Lounais-Suomen poliisilaitos;
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Kuntien edustus seutukunnittain: Etelä-Satakunnan ympäristötoimisto, Rauman ja Porin kaupungit sekä Pohjois-Satakunnan peruspalvelun kuntayhtymä, Posa. Lisäksi Ulvilan kaupungin edustaja työryhmästä
- Suomen Ampumaurheiluliiton Lounais-Suomen aluejaosto - Säkylän Seudun Ampujat, Turun Seudun Ampujat ry
- Suomen Ampumaurheiluliiton Lounais-Suomen aluejaosto ja seuratason edustajina Kankaanpään Ampumaurheilijat ry, Kokemäen Kerhoampujat ry ja Satakunnan Ampujat ry
- Satakunnan Reserviupseeripiiri ry
- Satakunnan Reserviläispiiri ry
- MPK/Lounais-Suomen maanpuolustuspiiri
- SLL Satakunta
- MTK Satakunta
- Suomen ampumaurheiluliitto
- Suomen metsästäjäliitto
- Satakuntaliitto

Työ ampumaratalain mukaisen ampumaratojen maakunnallisen kehittämissuunnitelman laatimiseksi käynnistyi Satakuntaliitossa vuoden 2019 alussa, jolloin käynnistettiin Satakunnan ampumarataverkoston nykytilaselvityksen laatiminen ja muodostettiin ohjausryhmä.

Satakunnan ampumarataverkoston nykytilaa koskevan raportin luonnos valmistui alkusyksyllä 2019, jolloin ohjausryhmää pyydettiin antamaan palautetta luonnoksesta. Saadun palautteen ja ohjausryhmän kokoontumisen jälkeen luonnos julkaistiin Satakuntaliiton verkkosivuilla lokakuussa 2019, ja siihen pyydettiin sidosryhmien kommentit, joiden perusteella lopullinen raportti julkaistiin vuoden 2019 lopussa. Työn tueksi järjestettiin lisäksi marraskuussa 2019 avoin ampumaratoja koskeva seminaari Porin yliopistokeskuksessa ja toteutettiin internet-kysely, joka oli avoinna loppuvuodesta 2019.

Vuoden 2020 alkupuoliskolla laadittiin kyselyn vastauksista yhteenvetoraportti, ja käynnistettiin Satakunnan ampumaratojen kehittämissuunnitelmaosion laatiminen. Samassa yhteydessä määriteltiin vähintään seudullisesti merkittävien ampumaratojen kriteerit. Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelma lähetettiin ohjausryhmän nähtäväksi ja kommentoitavaksi marraskuussa 2020. Saadun palautteen ja lisäysten perusteella kehittämissuunnitelman sisältävä Satakunnan ampumarataselvitys lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle vuoden 2020 lopussa. Työtä myös esiteltiin Satakuntaliiton maakuntahallitukselle 21.12.2020. Satakunnan ampumarataselvitykseen ja

kehittämissuunnitelmaan pyydetyt lausunnot saatiin tammi-helmikuussa 2021. Saatujen lausuntojen perusteella kehittämissuunnitelmaa muokattiin, ja ohjausryhmä käsitteli muutokset kokouksessaan 16.4.2021. Satakuntaliiton maakuntahallitus käsitteli ja hyväksyi lopullisen raportin 31.5.2021.

2. Ampumaratoja koskeva lainsäädäntö ja luvat

2.1 Ampumaratalaki

Ampumaratalaki (763/2015) tuli voimaan 1.12.2015, ja voimaan tullessaan se kumosi aiemmat ampumaratoja koskeneet säädökset vuosilta 1915 ja 1916. Lain tavoitteena on edistää turvallista ampumaharrastusta, turvallisuutta ampumaradoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä (Ampumaratalaki 763/2015 § 1).

Ampumaratalain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Poliisihallitus. Laki määrittelee ampumarata-alueet kolmeen eri luokkaan niiden käyttöasteen mukaan. Suurimmat alueet ovat ampumaurheilukeskuksia, joilla tarkoitetaan ampumarataa, jossa on useiden lajien ratoja ja jolla saadaan ampua yli 300 000 laukausta vuodessa. Ampumaurheilukeskusta pienemmät ampumaradat jaetaan lain mukaan ampumaratoihin ja vähäisiin ampumaratoihin. Mikäli ampumaradalla on tarkoitettu ampua enintään 10 000 laukausta vuodessa, se luokitellaan vähäiseksi ampumaradaksi, muutoin käytetään nimitystä ampumarata (Ampumaratalaki 763/2015 § 3).

Ampumaratalain mukaan ampumarata tarvitsee perustamiseen ja ylläpitämiseen ampumarataluvan, jonka antaa ja peruuttaa Poliisihallitus. Vähäisen ampumaradan perustajan on jätettävä Poliisihallitukselle ilmoitus ampumaradasta. Lain voimaan tullessa olleet luvat ampumaradan pitämiseen jäivät lupaehtoiseen voimaan, joten olemassa olevien ampumaratojen ei ole tarvinnut hakea lupaa tai tehdä ilmoitusta. Sen sijaan kaikille ampumaradoille tai vähäisille ampumaradoille on pitänyt laatia järjestyssääntö sekä nimetä ampumaratavastaava 1.12.2017 mennessä (Ampumaratalaki 763/2015).

Ampumaratalaki velvoittaa maakunnan liitot laatimaan ja pitämään ajan tasalla kehittämissuunnitelmaa, jossa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävästä määrästä ja niiden sijoitustarpeesta maakunnassa. Suunnitelmaa tulee hyödyntää selvitysaineistona alueiden käytön suunnittelussa, ja sitä laadittaessa tulee kuulla keskeisiä metsästyks- ja ampumaurheiluorganisaatioita (Ampumaratalaki 763/2015 § 12).

2.2 Ympäristönsuojelulaki ja -asetus

Vuonna 2000 voimaan astuneet ympäristönsuojelulaki- ja asetus edellyttivät kaikilta ulkona sijaitsevilta ampumaradoilta kunnan myöntämää ympäristölupaa. Ampumaratojen ylläpitäjät veloitettiin tekemään ilmoitus ELY-keskukselle (aiemmin alueellinen ympäristökeskus), joka toimitti ilmoitukset kuntaan arvioitaviksi jatkotoimenpiteitä varten. Arvioinnin jälkeen kunta toimitti tarvittavat tiedot takaisin ELY-keskukselle. Eräissä tapauksissa kunta on arvioinut, että ympäristölupaa ei vaadita, tai lupa-asian käsittely on jäänyt pitkäksi aikaa avoimeksi. Siinä tapauksessa ampumaradalla on edelleen voimassa lupa ajalta ennen ympäristönsuojelulakia. Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa lupia ampumaradoille myönnettiin terveydensuojelulain, terveydenhoitolain tai naapuruussuhdelain nojalla (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

Ampumaratojen nykyinen sääntely perustuu vuonna 2014 voimaan astuneeseen uudistettuun ympäristönsuojelulakiin (Ympäristönsuojelulaki 527/2014). Lain uudistaminen vuonna 2014 ei välittömästi vaikuttanut ampumaratojen lupiin, mutta lakia on myöhemmin muutettu siten, että vuonna 2015 laista

poistui velvoite tarkistaa myönnetty ympäristölupa määrävälein. Vuoden 2019 helmikuun alusta lähtien ne ampumaradat, joiden vuotuinen laukausmäärä on alle 10 000 laukausta ja joilla ei ole haulikkorataa, ja jotka täyttävät eräät muut kriteerit, joiden perusteella ampumaradan ympäristövaikutukset ovat vähäisiä, voivat tehdä kunnalle ilmoituksen toiminnasta, eikä ympäristölupaa tarvita. Ilmoitusmenettely vastaa laajuudeltaan lähestulkoon aiempaa ympäristölupamenettelyä. Puolustusvoimien ampumaratojen osalta lupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto (Ampumaratojen ympäristölupa 2012)

2.3 Muut ampumaratojen toimintaan liittyvät lait

Toiminnassa olevasta ampumaradasta aiheutuu ympäristöön vaikutuksia, jotka voivat kuulua jonkin lain sääntelyalaan. Ampumaradoilla syntyvän jätteen osalta tulee noudattaa jätelakia (646/2011) sekä jäteasetusta (179/2012). Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920) määrittelee että toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitusta naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle. Luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaan toiminta ei saa heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvien tai siihen ehdotettujen alueiden luonnonarvoja. Vesilaki (587/2011) säätelee vedenottoja ja niiden suoja-alueita, mikä saattaa vaikuttaa ampumaratojen sijoituspaikkoihin. Terveysturvallisuuslaki (763/1994) kieltää ympäristöluvan myöntämisen toiminnalle, mikäli siitä aiheutuu terveyshaittaa. Suurimpien ampumaurheilukeskusten osalta voi olla tarpeen soveltaa Lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) mukaista YVA-menettelyä (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

2.4 Rakennuslupa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) lupajärjestelmä käsittää rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevat luvat sekä suunnittelutarvealueita koskevat menettelyt. Ampumaradoilla kaikkeen rakentamiseen on oltava rakennusviranomaisen myöntämä lupa. Lupajärjestelmää ei kuitenkaan kaikin osin sovelleta puolustusvoimien toimintaan liittyvään rakentamiseen. Puolustusvoimien toiminnan osalta luvan tarve harkitaan tapauskohtaisesti (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

2.5 Ampumaradat ja kaavoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen suunnittelujärjestelmän lähtökohtana on tarkentuva suunnittelu, jossa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaava ja yleiskaava ohjaavat yksityiskohtaisempaa maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavassa aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta tai useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaavan laatimisesta vastaa maakunnan liitto ja maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto. Puolustusvoimien ampumaratoja sekä ampuma- ja harjoitusalueita voidaan yleisesti pitää valtakunnallisesti tai seudullisesti merkittävinä, ja sen vuoksi alueet tulee osoittaa maakuntakaavoissa. Satakunnan maakuntakaavassa on osoitettu aluevarauksin ampuma- ja harjoitusalueina alueet Porin Prikaatin varuskuntien läheisyydessä Kankaanpäässä ja Säkössä.

Satakunnan ampumaratojen kehittämissuunnitelmassa arvioidaan kaikkien ampumaratojen osalta niiden merkittävyys jakamalla ampumaradat vähintään seudullisesti merkittäviin ja paikallisiin ampumaratoihin. Vähintään seudullisesti merkittävät ampumaradat huomioidaan maakuntatason alueiden käytön suunnittelussa. Kehittämissuunnitelman laatimisen aikaan meneillään on maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, joka mahdollisesti muuttaa maakuntakaavan sisältöä ja esitystapaa.

Ampumaratojen sekä ampuma- ja harjoitusalueiden ympäristöhaittojen ennaltaehkäisyn ja vähentämisen kannalta keskeinen kaavamuoto on yleiskaava. Yleiskaava on kunnan laatima yleispiirteinen suunnitelma koko kunnan tai sen osan alueelta. Yleiskaavalla ohjataan yhdyskunnan eri toimintojen sijoittamista ja yhteensovittamista. Yleisesti ottaen kaikki yleiskaavoitetulla alueella ulkotiloissa sijaitsevat ampumaradat melualueineen sekä niiden suhde muuhun maankäyttöön tulee osoittaa yleiskaavassa.

Asemakaava on yksityiskohtaisin kaavataso. Sen laatiminen ei yleensä ole tarpeen ampumaradoille eikä ampuma- ja harjoitusalueille (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

3. Ampumalajit

Suomessa ampumaratoja hallinnoivat pääasiassa metsästys- ja ampumaseurat, riistanhoito- ja erilaiset ratayhdistykset sekä puolustusvoimat. Radoissa on suuria eroja niiden käyttöasteen mukaan sekä sen mukaan mitä ampumalajeja niillä on mahdollisuus harrastaa. Ampumalajit jaetaan kolmeen pääryhmään: haulikko, kivääri- ja pistoolilajeihin. Kivääri- ja pistoolilajeissa ammutaan kiinteitä tai liikkuvia maalitauluja ja haulikolla ammutaan lentäviin kiekkoihin.

3.1 Kivääri- ja pistooliradat

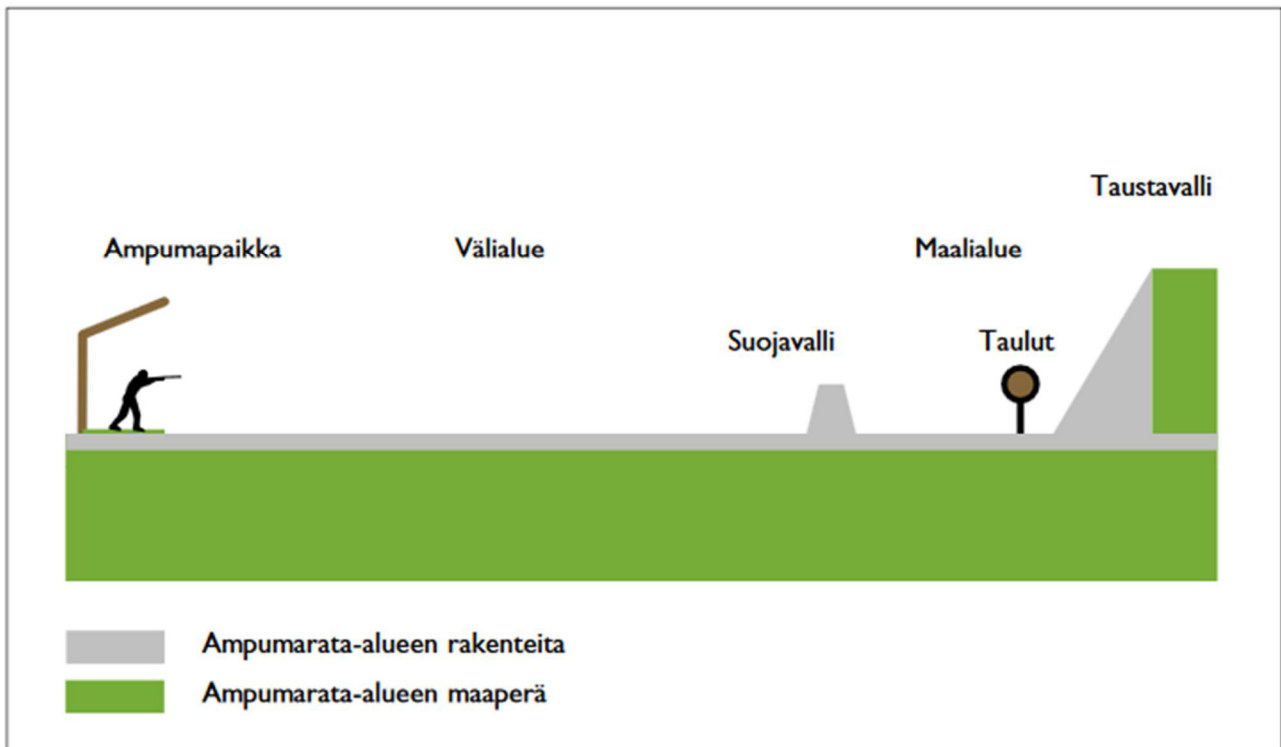
Taulukossa 1 on lueteltu yleisimmät kivääri- ja pistoolilajit.

Taulukko 1 (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

Asetyyppi	Ampumalaji	Kuvaus
Kiväärilajit	Vakio- ja vapaakivääriammunta	Ampumamatka 300 m
	Ilmakivääriammunta	Ampumamatka 10 m, kiinteä tai liikkuva maali
	Urheilu- ja pienoiskivääriammunta	Ampumamatka 50 m, kiinteä maali
	Siluettiammunta	Ampumamatkat 40-200 m
	Metsästysammunta	Ampumamatka 10-100 m, kiinteä tai liikkuva maali
	Riistamaali	Liikkuva maali, riistaeläimen kuva
	Kasa-ammunta	Ampumamatkat 50-600 m
Pistoolilajit	Iso-, vakio-, pienois- ja olympiapistooli sekä pistooli pika-ammunta	Ampumamatka 25 m
	50 m pistooli (vapaapistooli)	Ampumamatka 50 m
	Ilmapistooli ja ilmaolympia-ammunta	Ampumamatka 10 m
	Siluettiammunta	Ampumamatkat 50-200 m

Lajista riippuen kivääri- ja pistooliradan pituus on yleensä 25 - 300 metriä, mutta siluetti- ja kasa-ammunnassa rata voi olla vieläkin pidempi. Ratarakenteiltaan radat voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen, ampumapaikkaan, välialueeseen sekä maalialueeseen (kuva 1).

Kuva 1. Kivääri- ja pistooliradan rakenteet (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

Tyypillinen ampumapaikka on puinen katos, jossa on betonilattia. Katos toimii sääsuoja ja tarvittaessa vaimentaa melua. Yhden ampumapaikan minimileveys on ampumalajista riippuen 1 – 1,7 metriä. Välialue sijaitsee ampumapaikan ja maalitaulujen välissä. Välialueella voi sijaita myös ampumapaikkoja, kuten esimerkiksi 300 metrin kivääriradalla sijaitseva 150 metrin ampumapaikka. Välialueelle on voitu rakentaa turvallisuussyistä sekä meluntorjuntaa varten suojavallit sivuille. Maalialueella sijaitsee mahdollinen etuvalli, maalitaulut sekä taustavalli. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteiden mukaisesti haitta-aineiden hallinnan tarvearvioinnin niin edellyttäessä taustavallissa voi olla rakenteita, joilla haitta-aineiden kulkeutuminen estetään ratarakenteiden ulkopuolelle.

3.2 Haulikkoradat

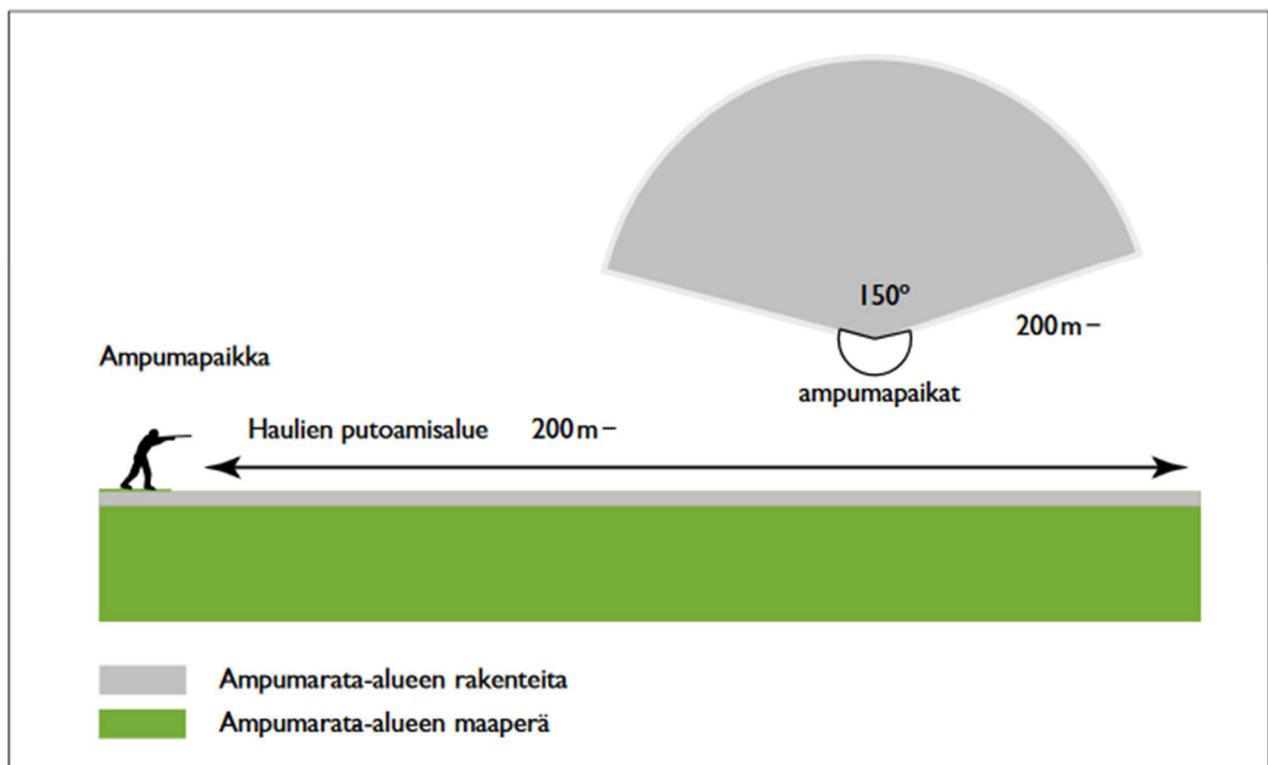
Haulikkolajeissa ammutaan lentäviä kiekkoja, jotka lähetetään heittimestä. Haulikon tehokas ampumismatka on noin 35 metriä, mutta pisimmillään yksittäiset haulit lentävät 250 – 400 metrin päähän. Haulikon ammus sisältää 100 – 400 haulia. Yleisimmät haulikkolajit on lueteltu taulukossa 2.

Taulukko 2 (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

Asetyyppi	Ampumalaji	Kuvaus
Haulikkolajit	Skeet	Kahdeksan ampumapaikkaa. Kahdesta tornista heitettyjä kiekkoja ammutaan puoliympyrän muotoisella radalla.
	Trap	Neljä eri trap-lajia. Ampumapaikkoja viisi. Ammutaan pois päin lentäviä kiekkoja.
	Metsästysammunta metsästyshaulikko tai -trap	Muistuttaa skeet- ja trap-ammuntaa.
	Sporting	Rata maastossa, useita rasteja.

	Compak-sporting	Sportingin tapainen, ei kuitenkaan kuljeta rastilta toiselle.

Haulikkoradat voidaan ratarakenteiden puolesta jakaa kahteen alueeseen, ampumapaikkaan ja haulien leviämisalueeseen. Ammutut haulit ja kiekot kertyvät haulien leviämisalueelle, mutta koska pysäyttäviä taustarakenteita on yleensä vain radoilla, joilla on tarvetta meluntorjunnalle tai pienentää haulien leviämisaluetta, hauleja ja kiekkoja leviää myös laajalle alueelle ratarakenteisiin (kuva 2).

Kuva 2. Haulikkoradan rakenne (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

3.3 Yhdistelmät

Monella ampumaradalla voi harrastaa erityyppisillä aseilla ammuttavia lajeja. Taulukossa 3 on lueteltu ampumalajeja, joiden harrastaminen edellyttää mahdollisuutta ampua saman ampumaradan alueella erilaisilla asetyypeillä.

Taulukko 3 (Ampumaratojen ympäristölupa, Reserviläisurheiluliitto 2019).

Asetyyppi	Ampumalaji	Kuvaus
Kivääri, haulikko ja pistooli	Sovellettu reserviläisammunta (SRA)	Eri rasteja, jotka ampuja suorittaa ennalta annetun tilannekuvauksen mukaan.
	Practical-ammunta	Ampumalaji, jossa arvioidaan ampujan tarkkuus suhteessa ampumiseen käytettyyn aikaan.
	Perinneammunta	Ammunta perinne kiväärillä 100 m, 150 m ja 300 m radoilla, sekä perinnepistoolilla 25 m ja 50 radoilla.
	Mustaruutiammunta	Useita eri lajeja, joissa käytetään historiallisia aseita.

4. Ampumaratojen ympäristövaikutukset

Ampumaratatoiminnasta aiheutuu erilaisia ympäristövaikutuksia liittyen itse ampumasuoritukseen kuin myös radan rakentamiseen ja ylläpitoon. Yleisesti ampumaratatoiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset/-riskit liittyvät ampumamelun leviämiseen sekä luotien ja haulien sisältämien aineiden mahdollisiin päästöihin ratarakenteista maaperään ja sieltä edelleen pinta- ja pohjavesiin. Lisäksi vaikutuksia aiheutuu radalle suuntatuvasta liikenteestä. Suurilla kilpailutapahtumilla voi olla liikenteellisiä vaikutuksia laajalle alueelle myös radan ulkopuolella.

Ampumamelun hallinta jaetaan meluntorjuntaan ja haittavaikutusten vähentämiseen. Meluntorjunta jaetaan yleisesti päästön pienentämiseen ja leviämisen estämiseen. Tavallisimmin melua vaimennetaan melusteillä ja muilla meluntorjuntarakenteilla. Haittavaikutusten vähentämiseen pyritään toiminnan ja käyttöaikojen suunnittelulla. Maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa ampumaradat ja niiden melualueet tulee merkitä kaavoihin, jolloin varmistetaan ampumaradan asema niin, ettei melualueille kaavoiteta asutusta taikka muuta melulle herkkiä kohteita tai toimintoja. Myös olemassa oleville ampumaradoille tulee määrittää melualueet. Näidenkin ratojen ympäristön maankäyttö suunnitellaan niin, että ampumaradan melu tulee huomioiduksi. Tavoitteena tulee olla, ettei altistuvien määrä lisäännä ja pitkällä aikavälillä vähenee. Ampumaradan suunnitteluvaiheessa voidaan tehokkaasti vaikuttaa radan aiheuttamaan meluun ja ehkäistä ennalta haittojen syntyminen. Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota radan sijaintiin, korkeusasemaan, ratarakenteisiin, maasto- ja puustomuutoksiin. Rata-alueen järjestelyillä, ratojen sijoittelulla ja ampumasuunnilla voidaan vaikuttaa ympäristöön leviävään meluun (Kajander & Parri (toim) 2014).

Uuden radan sijoituspaikkaa valittaessa alueidenkäytön suunnittelun merkitys on avainasemassa. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Niiden avulla on voitava arvioida kaavan toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset. Ampumaratojen sekä ampuma- ja harjoitusalueiden osalta kaavoituksessa erityisesti selvitettäviä ovat vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin
- kasvi- ja eläinlajeihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- yhdyskuntarakenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Melun ja raskasmetallien aiheuttaman riskin ohella ampumaratojen sijoittamisella ja lakkauttamisella voi olla merkittäviä vaikutuksia myös yhdyskuntarakenteeseen. Vaikutusten arvioinnissa keskeisellä sijalla on ampumaradan tai ampuma- ja harjoitusalueen suhde sen lähiympäristöön.

Arviointitarkkuus riippuu osittain kaavamuodosta. Esimerkiksi ampumaratojen melualueiden laajuus voidaan maakuntakaavaa laadittaessa arvioida käyttäen hyväksi enimmäismelualueita kuvaavia kaaviota, joissa on otettu huomioon vain melun geometrinen vaimeneminen, mutta ei maaston muotoja tai erityisiä meluntorjuntarakenteita. Ympäristön olosuhteet saattavat kuitenkin edellyttää maakuntakaavassakin tarkempia selvityksiä. Esitystavaltaan yleispiirteisenkin kaavan laadinnassa on voitava varmistua sen toteuttamiskelpoisuudesta. Asemakaavan laadinnassa maaston muodot sekä melun erityispiirteet on otettava huomioon. Ampumaratojen ympäristölupamenettelyn yhteydessä tehtävät selvitykset ovat yleisesti riittäviä kaikilla kaavatasoilla. Selvityksiä voidaan kuitenkin joutua täydentämään muun muassa

kaavassa esitettävien maankäyttömuutosten tai esimerkiksi hiljaisten alueiden esittämisen johdosta (Ampumaratojen ympäristölupa 2012).

4.1 Haitta-ainepäästöt

Haitta-aineiden kulkeutumisriski ratarakenteiden ja -alueen ulkopuolelle on merkittävin huomioon otettava tekijä arvioitaessa tarvittavia teknisiä ja toiminnallisia toimenpiteitä ampumaradan ympäristön suojelemiseksi. Ampumaratojen ratarakenteissa haitallisten aineiden pitoisuus on tyypillisesti suuri, mutta pilaantumisen hallinnan kannalta keskeistä on hallita aineiden kulkeutumisriskiä (Kajander & Parri (toim) 2014).

Lyijyä voidaan pitää ampumaratojen merkittävimpana mahdollisena haitta-aineena. Haulien, jotka ilman lentorataa rajoittavia rakenteita leviävät ampumalajista riippuen noin 100-150 m ja 100-200 m etäisyydelle, hapettuminen ja rapautuminen on tärkein mekanismi, jolla lyijy ja muut metallit vapautuvat maaperään (Kajander & Parri (toim) 2014). Metallisen lyijyn hapettuessa muodostuu erilaisia hapettuneita muotoja, kuten karbonaatteja, jotka muodostavat haulien pintaan lisähapettumiselta suojaavan pintakerroksen, joka kuitenkin liukenee etenkin happamissa olosuhteissa. Muuntumisreaktioiden nopeus puolestaan riippuu suuresti ympäristöolosuhteista, etenkin pH-arvosta. Maaperän humus, mikro-organismit ja kasvit nopeuttavat metallien olomuotojen muutoksia, mutta toisaalta ne kykenevät sitomaan metalleja. Myös savimateriaalien ja hienoaineksen pysyvä negatiivinen pintavaraus ja ioninvaihtokapasiteetti mahdollistavat maassa olevien, liikkuvien metallien sitoutumisen. Ampumaratatoiminnasta aiheutuu harvoin välittömiä tai lyhyen aikavälin ympäristövaikutuksia, koska kuivassa ympäristössä, jossa on myös orgaanista ainesta sekä luontaiset maannosprofiilit, haitta-aineet sitoutuvat tehokkaasti ratarakenteisiin.

4.2 Melu

Ampumaratamelulla on yleensä kaksi erilaista äänen syntytapaa: laukausääni eli suupamaus ja luodin lentoääni eli yliaänipamaus, joka syntyy silloin kun luodin lentonopeus on suurempi kuin äänen nopeus. Ne esiintyvät tavallisesti niin samanaikaisesti, että niitä ei voi erottaa toisistaan kuuntelemalla tai tavanomaisissa mittauksissa. Mikäli alue on tasainen, eikä ei ole melun leviämistä rajoittavia esteitä, melu leviää eniten ampumasuuntaan.

Ampumaratamelua voidaan hallita meluntorjunnan menetelmin sekä pyrkimällä vähentämään melun haitallisia vaikutuksia. Suunnittelulla on mahdollista vaikuttaa melun leviämiseen ampumaradalta. Ampumarata voidaan sijoittaa riittävän etäälle altistuvista kohteista ja toisaalta kaavoituksella varmistaa, ettei ampumaradan lähialueelle kaavoiteta altistuvia kohteita. Rata voidaan suunnata siten, että melun vaikutus lähistöllä sijaitseviin altistuviin kohteisiin on mahdollisimman vähäinen. Kun rata sijaitsee maastossa ympäristöään alemmalla tasolla, meluvaikutus vähenee. Mikäli radan sijoittamisella ei päästä riittävän alhaiseen melutasoon, voidaan melua vaimentamaan käyttää rakenteellisia ratkaisuja, kuten katoksia, meluesteitä ja kulisseyä.

Aseen kaliiperilla ja patruunan latauksella on huomattava merkitys melupäästöön. Kivääreissä on mahdollista käyttää joissain tapauksissa äänenvaimenninta vähentämään laukausäänen voimakkuutta. Melun leviämistä voidaan vähentää käyttämällä mahdollisimman paljon lähimpänä ampumaradan meluntorjuntarakenteita sijaitsevia ampumapaikkoja. Ampumaratojen käyttöaikoja suunnittelemalla on mahdollista vaikuttaa lähiympäristön kokemaan vaikutukseen. Myös avoin tiedottaminen ja yhteistyö

ampumaradan lähiasukkaiden kanssa, sekä radan riittävä valvonta nähdään keinoina vaikuttaa siihen, millaisena ampumarata ja siihen liittyvä meluvaikutus koetaan (Kajander & Parri (toim) 2014).

5. Ampumaratojen käyttäjät Satakunnassa

Suurin yksittäinen ampumaratojen käyttäjätaho Satakunnassa on puolustusvoimat, jonka toiminta keskittyy maakunnassa pääasiassa kahdelle ampumaradalle. Muista käyttäjäryhmistä tärkein on metsästäjät. Valtaosa maakunnan ampumaradoista on metsästysseurojen ylläpitämiä, ja ne soveltuvat metsästyksessä käytettävillä aseilla ampumiseen. Ampumaurheilun harrastajat on myös merkittävä ampumaratojen käyttäjätaho. Lisäksi viranomaisille ja muille ammatissaan ampumataitoa tarvitseville ampumaradat ovat välttämättömiä.

5.1 Metsästäjät

Metsästyslainsäädännön mukaan kuusipeuraa, saksanhirveä, japaninpeuraa, metsäkaurista, hirveä, valkohäntäpeuraa, metsäpeuraa, karhua tai villisikaa rihlatulla luotiaseella metsästettäessä ampujana saa toimia ainoastaan se, joka on suorittanut laissa säädetyn ampumakokeen. Ampumakokeiden järjestäminen on riistanhoitoyhdistysten lakisääteinen tehtävä. Rihlatulla luotiaseella suoritettava ampumakoe on järjestettävä Poliisihallituksen hyväksymällä ampumaradalla tai valtion viranomaisen hallinnassa olevalla ampumaradalla. Rihlatulla luotiaseella ampumakoesuoritus sisältää neljä laukausta 75 metrin ampumaetäisyydeltä paikallaan olevaan maalikuviin. Ampumakoetodistus on voimassa kolme vuotta kokeen suorittamisesta (Metsästyslaki 615/1993). Riistanhoitoyhdistysten ylläpitämien tilastojen mukaan Satakunnan alueella suoritettiin 2 992 lakisääteisen ampumakokeen yritystä vuonna 2018.

Vuonna 2017 riistanhoitomaksun suorittaneita metsästäjiä Suomen riistakeskuksen Satakunnan toimialueella oli 15 374, joista miehiä oli 14 459 ja naisia 915. Vuonna 2017 metsästyksen osallistuneiden määrä Satakunnan riistakeskusalueella oli noin 8 500. Satakunnan riistakeskusalue ulottuu osin Pirkanmaan alueelle, joten kaikki edellä mainitut metsästäjät eivät asu Satakunnan maakunnassa. Siten Satakunnan maakunnan osalta luvut ovat edellä mainittuja pienempiä. (Luonnonvarakeskus 2019).

Riistahallinnon paikallistason organisaatioita eli riistanhoitoyhdistyksiä Satakunnan riistakeskusalueella toimii tällä hetkellä 20 kpl (Suomen riistakeskus 2019).

Metsästäjien ja metsästysseurojen edunvalvojana toimii Suomen Metsästäjäliitto, jonka Satakunnan piirin jäsenenä on 184 metsästysseuraa ja pääasiassa seurojen kautta yli 13 700 henkilöä. Piirin toiminta-alue vastaa Satakunnan riistakeskusaluetta (Metsästäjäliitto 2019).

5.2 Ampumaurheilijat

Satakunnan alueella toimii 12 ampumaurheiluseuraa. Niiden jäsenmäärä on hieman yli 2 000. Satakunnassa on muiden ampumaratojen lisäksi kaksi ampumahiihtoon soveltuvaa ampumarataa (Suomen Ampumaurheiluliitto 2019).

5.3 Muut ampumaratojen käyttäjät

Puolustusvoimat ja reserviläisjärjestöt käyttävät Satakunnassa sijaitsevia ampumaratoja maanpuolustuksen tarpeisiin. Lisäksi useat viranomaistahot käyttävät ampumaratoja. Poliisin osalta lainsäädäntö velvoittaa ampumaharjoitteluun ja ampumakokeen suorittamiseen kahdesti vuodessa.

5.4 Aseluvat Satakunnassa

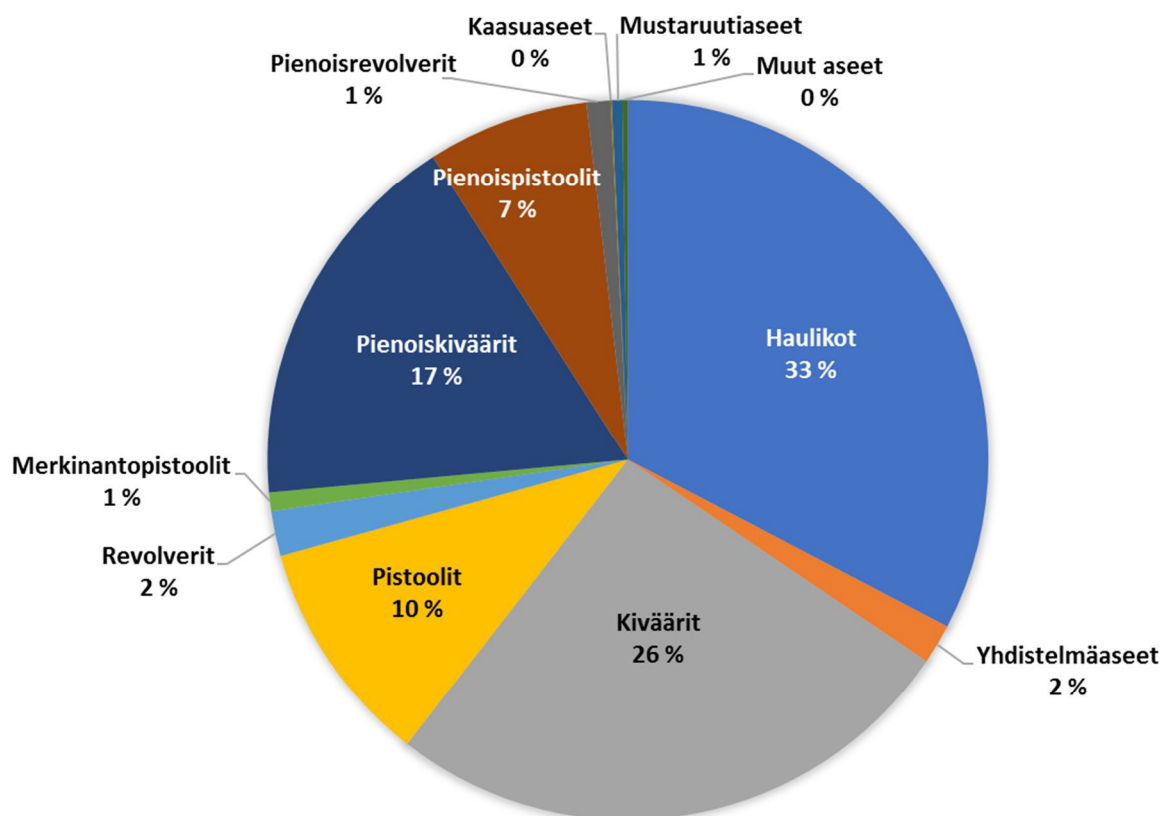
Taulukossa 4 on lueteltu myönnettyt aseluvat kunnittain kunkin asetyypin osalta. Kuvassa 3 on myönnettyt aseluvat asetyypeittäin Satakunnassa.

Taulukko 4 (MTV Uutiset 2016).

	<i>Eura</i>	<i>Eurajoki</i>	<i>Harjavalta</i>	<i>Huittinen</i>	<i>Jämijärvi</i>	<i>Kankaanpää</i>	<i>Karvia</i>	<i>Kokemäki</i>
Aselupia yhteensä	4439	2862	1777	4464	1211	6331	1656	3250
Haulikot	1449	1005	550	1380	516	2337	661	1057
Yhdistelmäaseet	78	61	24	77	33	88	35	42
Kiväärit	1072	694	424	1015	306	1879	506	862
Pistoolit	405	214	185	533	66	604	66	347
Revolverit	72	54	39	86	13	84	15	103
Merkinantopistoolit	56	27	12	8	1	27	4	23
Pienoiskiväärit	873	564	325	889	193	907	272	518
Pienospistoolit	291	206	167	409	62	327	87	212
Pienoisrevolverit	58	30	28	37	13	39	6	47
Kaasuaseet	4	4	1	7	0	0	0	0
Mustaruutiaseet	70	1	14	19	8	26	4	13
Muut aseet	11	2	8	4	0	13	0	26

	<i>Merikarvia</i>	<i>Nakkila</i>	<i>Pomarkku</i>	<i>Pori</i>	<i>Rauma</i>	<i>Siikainen</i>	<i>Säkylä</i>	<i>Ulvila</i>
Aselupia yhteensä	1972	1973	1143	18652	8734	1571	3588	3752
Haulikot	794	615	427	5970	2620	400	938	1298
Yhdistelmäaseet	31	40	28	336	162	18	83	71
Kiväärit	554	538	320	4859	2248	340	994	918
Pistoolit	81	208	81	1693	964	537	537	349
Revolverit	23	46	16	415	211	18	89	78
Merkinantopistoolit	9	17	5	193	109	5	28	38
Pienoiskiväärit	349	329	206	3276	1554	180	646	615
Pienospistoolit	105	144	52	1550	689	63	211	314
Pienoisrevolverit	16	21	7	234	104	5	30	47
Kaasuaseet	2	0	0	10	9	1	4	1
Mustaruutiaseet	7	9	1	84	26	2	5	18
Muut aseet	1	6	0	32	38	2	23	5

Aseluvat yhteensä	Haulikot	Yhdistelmäaseet	Kiväärit	Pistoolit	Revolverit	Merkinantopistoolit	Pienois-kiväärit
67 375	22 017	1 207	17 529	6 870	1 362	562	11 696
Pienois-pistoolit	Pienois-revolverit	Kaasu-aseet	Mustaruuti-aseet	Muut aseet			
4 889	722	43	307	171			

Kuva 3. Satakunnan aseluvat asetyypeittäin.

6. Ampumaradat Satakunnassa

Ampumaratalain mukaan ampumaradalla tarkoitetaan sisällä olevaa tilaa tai ulkona olevaa aluetta, joka on ampuma-aseella maaliin ampumista varten (Ampumaratalaki 763/2015 § 3). Satakunnan ampumarataselvitys koskee joitain poikkeuksia lukuun ottamatta ulkotiloissa sijaitsevia ampumaratoja, joilla on viranomaisen myöntämä lupa toiminnalleen. Näitä ampumaratoja on Satakunnassa 37, joista 33 on yhdistysten ylläpitämiä ampumaratoja ja 4 puolustusvoimien ylläpitämää. Poikkeukset on lueteltu kappaleessa 6.3. Ampumaratojen saavutettavuuden kannalta on syytä huomioda myös Satakunnan maakunnan ulkopuolella sijaitsevia ampumaratoja. Satakunnan ulkopuolella lähellä maakunnan rajaa sijaitsevat ampumaradat on lueteltu kappaleessa 6.4.

Määrällisesti suurin osa Satakunnan ampumaradoista sijaitsee maakunnan eteläisellä puoliskolla, jossa myös suurin osa maakunnan väestöstä asuu (kuva 4). Myös laukausmääriltään suurimmat radat sijaitsevat maakunnan väkirikkaimmilla alueilla. Yhdistysten ylläpitämien ampumaratojen sijainteja ja saavutettavuutta tarkastellessa tulee huomioda, että yleensä ampumarataa ylläpitävään yhdistykseen kuulumattomat eivät voi käyttää ampumarataa.

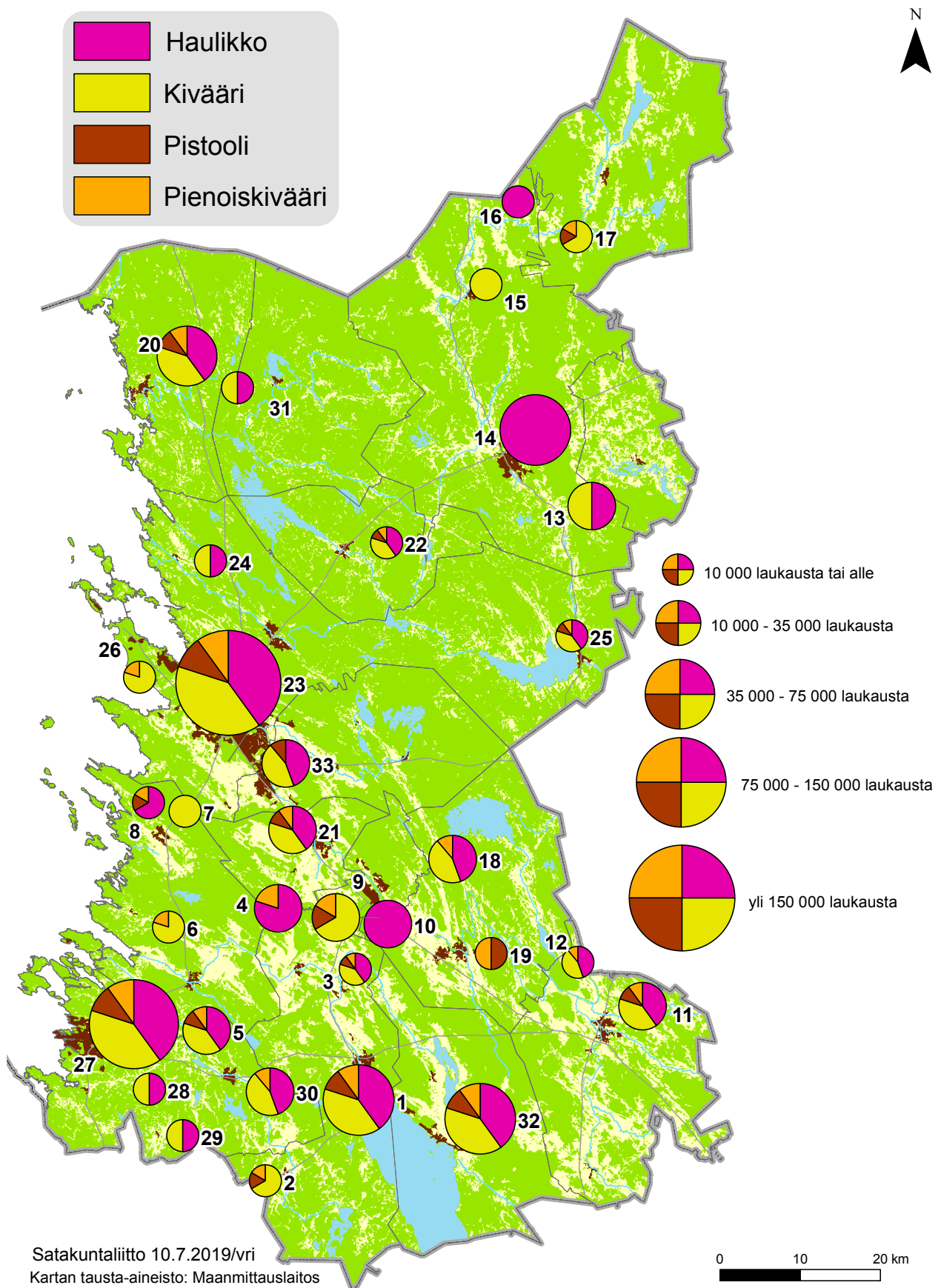
Yhteensä yhdistysten ylläpitämillä ampumaradoilla ammutaan Satakunnassa noin miljoona laukausta vuodessa. Suurimmat laukausmäärät ovat Katinkurun ampumaradalla Porissa ja Kuivassuon ampumaurheilukeskuksessa Raumalla. Ampumaratalaki määrittelee vähäiseksi ampumaradaksi ampumaradan, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa. Siten niillä ampumaradoilla, joilla laukausmäärä on lähellä 10 000:tta, ei laukausmäärä kerro suoraan onko ampumarata lain mukaan luokiteltavissa ampumaradaksi vai vähäiseksi ampumaradaksi. Mikäli rajana käytetään 10 000 laukausta vuodessa, on Satakunnassa 10 vähäistä ampumarataa ja 21 ampumarataa. Kahden ampumaradan osalta tieto laukausmäärästä puuttuu. Yhdistysten ylläpitämien ampumaratojen ohella puolustusvoimilla on Satakunnassa neljä ampumarataa.

6.1 Yhdistysten ylläpitämät ampumaradat

Satakunnan ampumarataselvitykseen sisältyy 33 yhdistysten ylläpitämää ulkona sijaitsevaa ampumarataa Satakunnan alueella. Radoista 18 on yksittäisen metsästysseuran hallinnoimaa, 5 riistanhoitoyhdistyksen ja 3 ampumaurheiluseuran hallinnoimaa. Yksi ampumarata on reserviläisjärjestöjen hallinnoima, ja kuuden radan hallinnoinnista vastaa useamman kuin yhden yhdistyksen yhteenliittymä. Radat on lueteltu taulukossa 5 ja merkitty karttaan kuvassa 4. Vähäisiksi ampumaradoiksi on luokiteltu ne ampumaradat, joiden vuotuiseksi laukausmääräksi on ilmoitettu alle 10 000 laukausta. Ampumaurheilukeskus on lain mukaan ampumarata, jossa on useiden lajien ratoja, ja jolla saadaan ampua yli 300 000 laukausta vuodessa. Millään ampumaradalla Satakunnassa virallinen ilmoitettu laukausmäärä ei ylitä 300 000 laukausta, mutta ampumaradan käytön ja ominaisuuksien perusteella Porin Katinkurun ampumarata sekä Rauman Kuivassuon ampumarata on taulukossa luokiteltu ampumaurheilukeskuksiksi. Taulukon Yleiskaava-sarake osoittaa ne ampumaradat, jotka on yleiskaavassa osoitettu ampumaradan merkinnällä.

Taulukko 5. Satakunnan ampumaradat

Numero	Kunta	Nimi	Laukauksia vuodessa	Ympäristölupa	Radat	Yleiskaava	Tyyppi
1	Eura	Euran keskusampumarata	70 000	On 2007	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Kyllä	Ampumarata
2	Eura	Hinnerjoen ampumarata	7 000	On 2007	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri	Ei	Vähäinen ampumarata
3	Eura	Kiukaisten ampumarata	10 000	On 2007	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
4	Eura	Taanonkulman ampumarata	15 000	On 2011	Pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
5	Eurajoki	Metsästysseuran ampumarata	18 000	On	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
6	Eurajoki	Erämiesten hirvirata	6 000	Ei tiedossa	Pienoiskivääri, kivääri	Ei	Vähäinen ampumarata
7	Eurajoki	Paukkulan ampumarata	1 000	On	Kivääri	Kyllä	Vähäinen ampumarata
8	Eurajoki	Rotikon ampumarata	1 000	On 2020	Pistooli, pienoiskivääri, haulikko	Kyllä	Vähäinen ampumarata
9	Harjavalta	Harjavalan ampumarata	20 000	Käsittely kesken	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri (300m rata)	Kyllä	Ampumarata
10	Harjavalta	Kettulan ampumarata	30 000	Hakemus jätetty	Haulikko	Kyllä	Ampumarata
11	Huittinen	Mansikkamäen ampumarata	30 000	On 2018	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
12	Huittinen	Honkamäen ampumarata	10 000	Ei tiedossa	Pistooli, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
13	Kankaanpää	Paukkukummun ampumarata	12 000	On	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
14	Kankaanpää	Selkänevan ampumaurheilukeskus	78 000	On 2015	Haulikko	Ei	Ampumarata
15	Kankaanpää	Honkajoen ampumarata	9 000	On 2007	Kivääri	Ei	Vähäinen ampumarata
16	Kankaanpää	Jussinkeitaan haulikkorata	7 000	On 2015	Haulikko	Ei	Vähäinen ampumarata
17	Karvia	Karvian ampumarata	10 000	On 2015	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri	Ei	Ampumarata
18	Kokemäki	Kynsikankaan ampumarata	35 000	On 2018	Pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
19	Kokemäki	Risten ampumarata	8 000	Ei	Pistooli, kivääri	Ei	Vähäinen ampumarata
20	Merikarvia	Ylinevan Harrastekeskus	35 000	Käsittely kesken	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
21	Nakkila	Nakkilan ampumarata		Ei	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko (SRVA)	Ei	Ampumarata
22	Pomarkku	Paukkulan ampumarata	8 000	On 2007	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Vähäinen ampumarata
23	Pori	Katinkurun ampumarata	260 000	On 2015	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Kyllä	Ampumaurheilukeskus
24	Pori	Ahlaisten ampumarata	10 000	On 2010	Kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
25	Pori	Lavian ampumarata	10 000	On 2007	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
26	Pori	Yyterin ampumarata	10 000	On 2009	Pienoiskivääri, kivääri	Ei	Ampumarata
27	Rauma	Kuivassuon ampumarata	298 000	On 2010	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Kyllä	Ampumaurheilukeskus
28	Rauma	Nihattulan ampumarata	5 700	On 2019	Kivääri, haulikko	Ei	Vähäinen ampumarata
29	Rauma	Kodisjoen ampumarata		On 2009	Kivääri, haulikko	Ei	
30	Rauma	Kuljun ampumarata	31 000	On 2012	Pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
31	Siikainen	Siikaisten ampumarata	6 500	On 2017	Kivääri, haulikko	Ei	Vähäinen ampumarata
32	Säkylä	Kankaanpään ampumarata	64 000	On 2007	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko	Ei	Ampumarata
33	Ulvila	Mynsterin ampumarata	24 000	On 2016	Pistooli, kivääri, haulikko	Kyllä	Ampumarata
Puolustusvoimien ampumaradat							
34		Niinisaloon ampumarata		On 2015	Pistooli, kivääri	Ei	
35		Kuninkaanlähteen ampumarata		Ei	Pienoiskivääri, rynnäkkökivääri	Ei	
36		Huovinrinteen ampumarata		On	Pistooli, pienoiskivääri, kivääri	Ei	
37		Huovinrinteen ampumahiihtostadion		On	Pienoiskivääri	Ei	

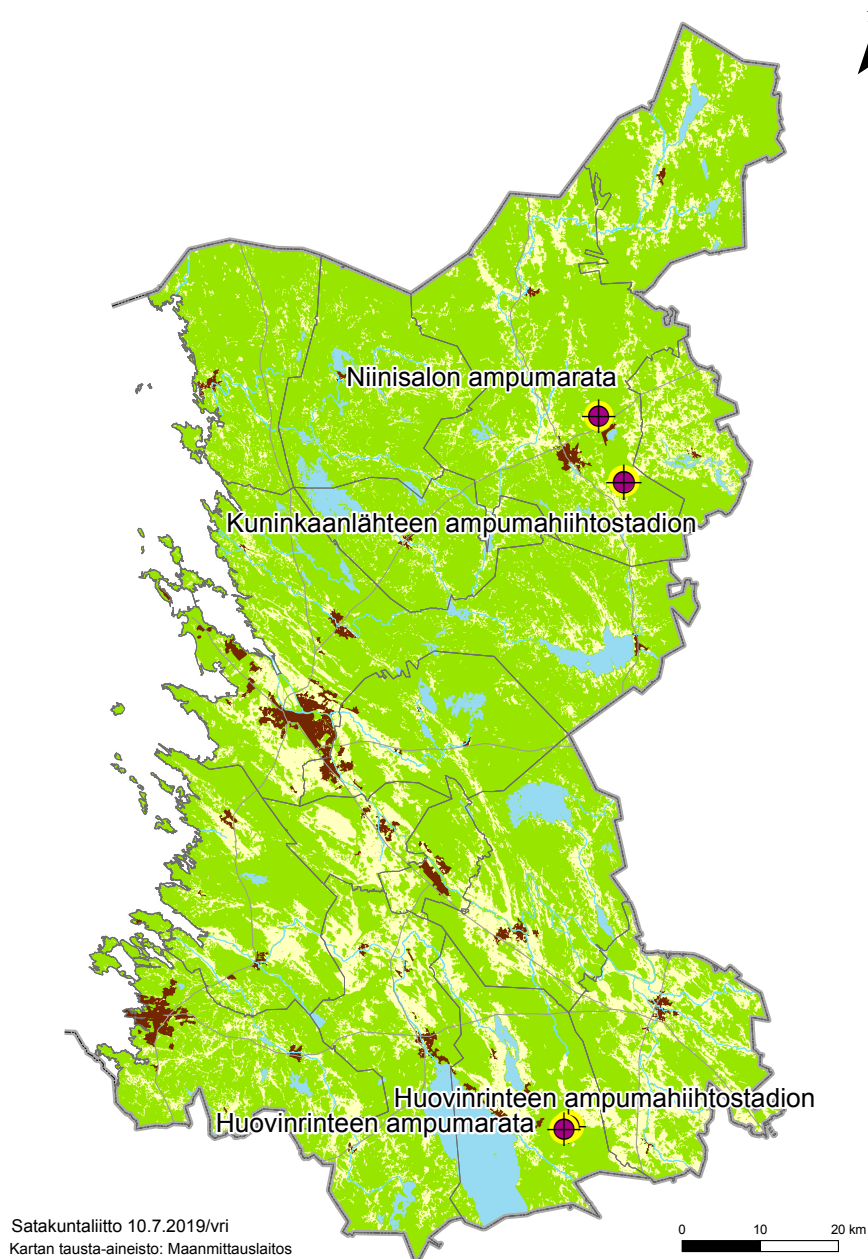

Kuva 4. Selvityksessä mukana olevat yhdistysten ylläpitämät ampumaradat.

6.2 Puolustusvoimien ampumaradat Satakunnassa

Satakunnassa sijaitsee neljä puolustusvoimien ylläpitämää ampumarataa (kuva 5 ja taulukko 5). Kuvassa esitetään ainoastaan ampumaratojen sijainti, eikä laukausmääriä. Niinisalon ja Huovintrinteen varuskuntien yhteydessä Kankaanpäässä ja Säskylässä on kivääri- ja pistooliammuntaan soveltuvat ampumaradat. Lisäksi Huovintrinteellä on ampumahiihtostadion. Puolustusvoimilla on myös Kankaanpään Kuninkaanlähteellä ampumahiihtostadion, jonka yhteydessä on myös rynnäkkökiväärirata. Kaikkia Satakunnan ratoja hallinnoi Porin prikaati, jolla on ampumarata myös Pöytyän kuntaan kuuluvalla Raasin alueella. Säskylässä sijaitsevien ampumaratojen sekä Raasin ampumaradan osalta voimassa on käyttösopimus 28 puolustusvoimien ulkopuolisen yhdistyksen kanssa. Niinisalon ampumaradalla sopimus on 5 puolustusvoimien ulkopuolisen yhdistyksen kanssa, ja Kuninkaanlähteen ampumahiihtostadionilla voivat ampua ampumahiihdon lisenssin lunastaneet.

Kuva 5. Puolustusvoimien ampumaradat Satakunnassa.

6.3 Selvitykseen kuulumattomat ampumaradat Satakunnassa

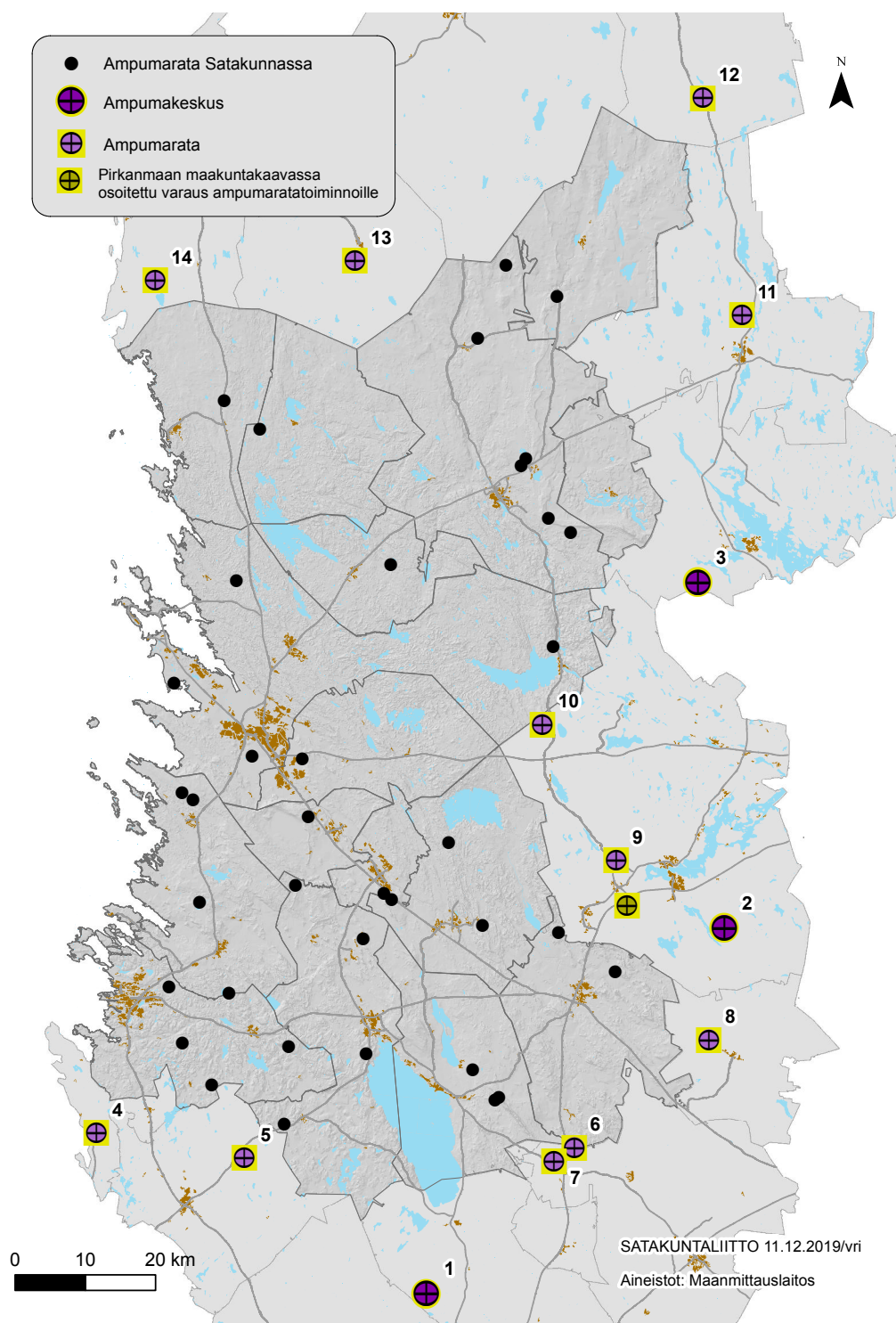
Tämä selvitys koskee ulkona sijaitsevia ampumaratoja, jotka vaativat viranomaisen luvan tai ilmoituksen viranomaiselle. Ampumaratoja hallinnoivat yhdistykset sekä puolustusvoimat. Satakunnassa sijaitsee myös ampumaratoja ja -paikkoja, joita ei tässä selvityksessä ole tarpeen käsitellä, koska ne ovat käytöltään vähäisiä tai muutoin luonteeltaan ja ominaisuuksiltaan sellaisia, ettei niiden tarkempi käsittely ole selvityksessä tarpeen. Metsästysseuroilla on paikkoja, joissa ammutaan pienoiskiväärillä liikkuvaan hirvitauluun, ja joita ei selvityksessä ole huomioitu. Muita selvityksen ulkopuolisia ampumaratoja Satakunnassa ovat puolustusvoimien panssari- ja sinkoammuntapaikka Säkylässä, Satakunnan vankilan pistooliampumaradat Huittisissa ja Säkylässä, sekä Massin ampumahiihtopaikka Ulvilassa. Lisäksi Satakunnassa on jousiampuntaratoja sekä sisäampumaratoja, jotka ovat tämän selvityksen ulkopuolella.

6.4. Ampumaradat Satakunnan rajojen ulkopuolella

Satakunnan naapurimaakuntien ampumaradoista osa sijaitsee lähellä Satakunnan rajaa. Ampumaratojen saavutettavuutta tarkastellessa on syytä huomioida myös lähimmät maakunnan ulkopuolella sijaitsevat radat. Merkittävimpiä ampumaratoja Satakunnan läheisyydessä ovat Porin prikaatin rata Pöytyän Raasissa, Matinsuon ampumakeskus Sastamalassa, sekä Vatulan ampumaurheilukeskus Ikaalisissa. Lisäksi on huomioitu 11 muuta rataa. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 on osoitettu varaus ampumaratatoimintojen alueelle Sastamalaan, lähelle Satakunnan rajaa. Toteutuessaan tämä ampumarata vaikuttaisi olosuhteisiin Kaakkois-Satakunnassa. Tiedot Pirkanmaan alueella sijaitsevista radoista ovat peräisin Pirkanmaan liiton ampuma- ja moottorirataselvityksestä (Pirkanmaan liitto 2016). Matinsuon ja Vatulan osalta käytetyt termit ampumakeskus ja ampumaurheilukeskus ovat Pirkanmaan liiton selvityksessä käytettyjä termejä. Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaa ampumaratojen osalta tiedot ovat peräisin Vaasan ammattikorkeakoulussa tehdystä selvityksestä (Vilén & Kohtala 2015). Radat on lueteltu taulukossa 6, ja merkitty karttaan kuvassa 6. Kuvassa 6 termillä ampumakeskus tarkoitetaan kokoluokaltaan merkittävää ampumarataa.

Taulukko 6. Lähimmät ampumaradat Satakunnan ulkopuolella.

	Rata	Kunta	Lyhyt yleiskuvaus radasta
1	Raasi	Pöytyä	Porin prikaatin ampumarata. Myös puolustusvoimien ulkopuolista käyttöä.
2	Matinsuo	Sastamala	Monipuolinen ampumakeskus
3	Vatula	Ikaalinen	Apumaurheilukeskus
4	Pyhärinta	Pyhärinta	Metsästysseuran ampumarata
5	Laitila	Laitila	Metsästysseuran ampumarata
6	Vampula	Loimaa	Vampulan metsästysseuran ampumarata, joka sijaitsee aivan maakuntarajalla Loimaan puolella.
7	Virttaa	Loimaa	Metsästysseuran ampumarata
8	Haviokoski	Punkalaidun	Metsästysseuran ampumarata
9	Kiikka	Sastamala	Metsästysseuran ampumarata
10	Kiikoinen	Sastamala	Metsästysseuran ampumarata
11	Visurinsalo	Parkano	Riistanhoitoyhdistyksen ampumarata
12	Koskue	Kurikka	Metsästysseuran ampumarata
13	Isojoki	Isojoki	Metsästysseuran ampumarata
14	Siipyy	Kristiinankaupunki	Metsästysseuran ampumarata

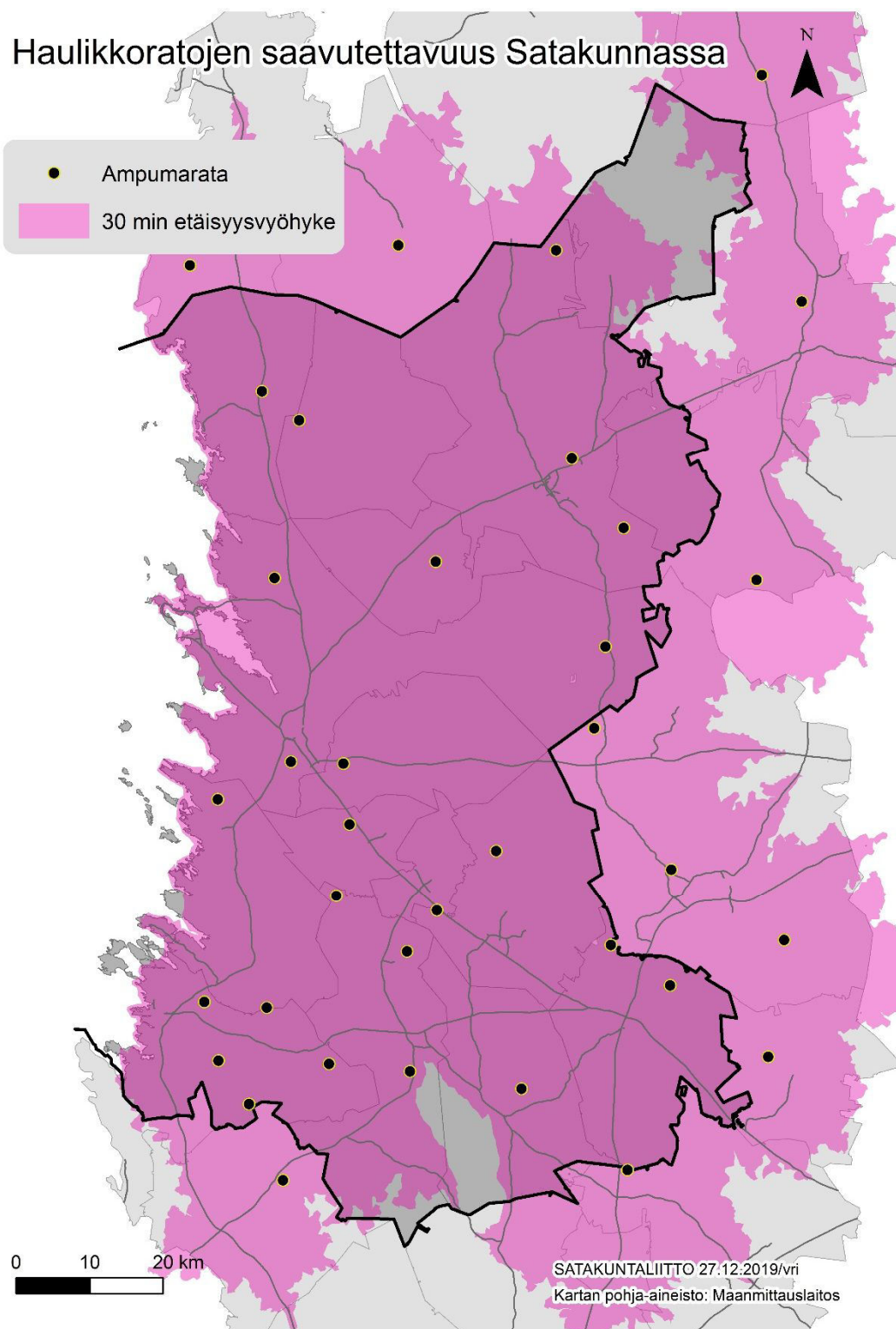

Kuva 6. Merkittävimmät ampumaradat Satakunnan rajojen läheisyydessä.

6.5 Ampumaratojen saavutettavuus Satakunnassa

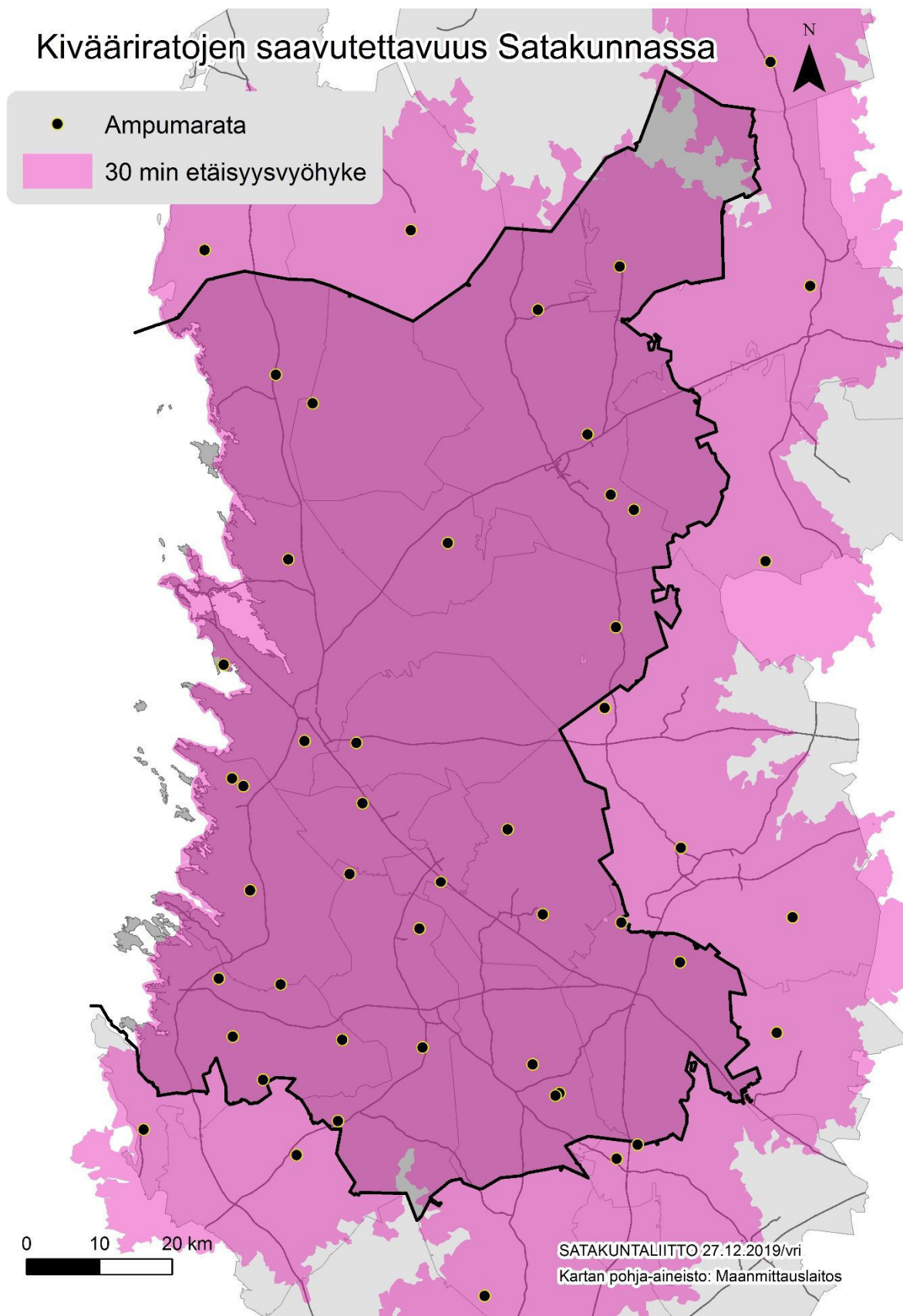
Ampumaratojen saavutettavuutta tarkasteltiin luomalla alue, jossa etäisyys lähimpään ampumarataan on korkeintaan 30 minuuttia nopeinta reittiä pitkin. Nopein reitti on laskettu ajokelpoisia teitä pitkin nopeusrajoituksen mukaan. Alueet on laskettu kullekin asetyypille (pistooli, pienoiskivääri, kivääri, haulikko) erikseen. Alueiden laskennassa on huomioitu myös maakunnan ulkopuoliset radat.

Alueet on esitetty kuvissa 7, 8, 9 ja 10. Ampumaratojen teoreettinen saavutettavuus Satakunnassa on hyvä, sillä asetyypistä riippuen 98,8 % - 99,8 % väestöstä asuu alueella, jossa etäisyys lähimmälle ampumaradalle on korkeintaan 30 minuuttia. Hyvin harva ampumarata on kuitenkin avoinna kaikille halukkaille ampujille, joten on syytä korostaa saavutettavuuden olevan teoreettinen.

Kuva 7. 30 minuutin etäisyysalue haulikkoratoihin.

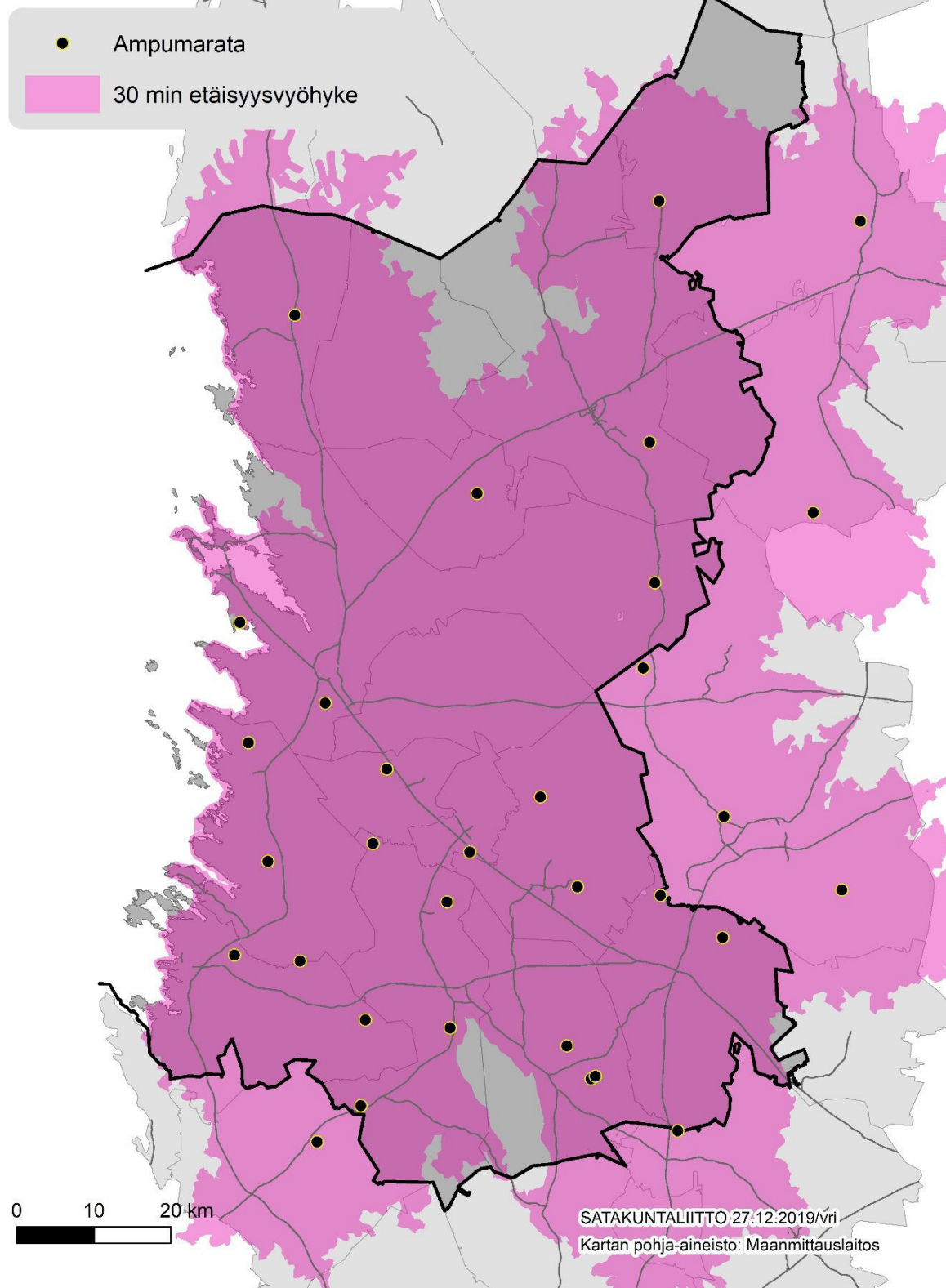

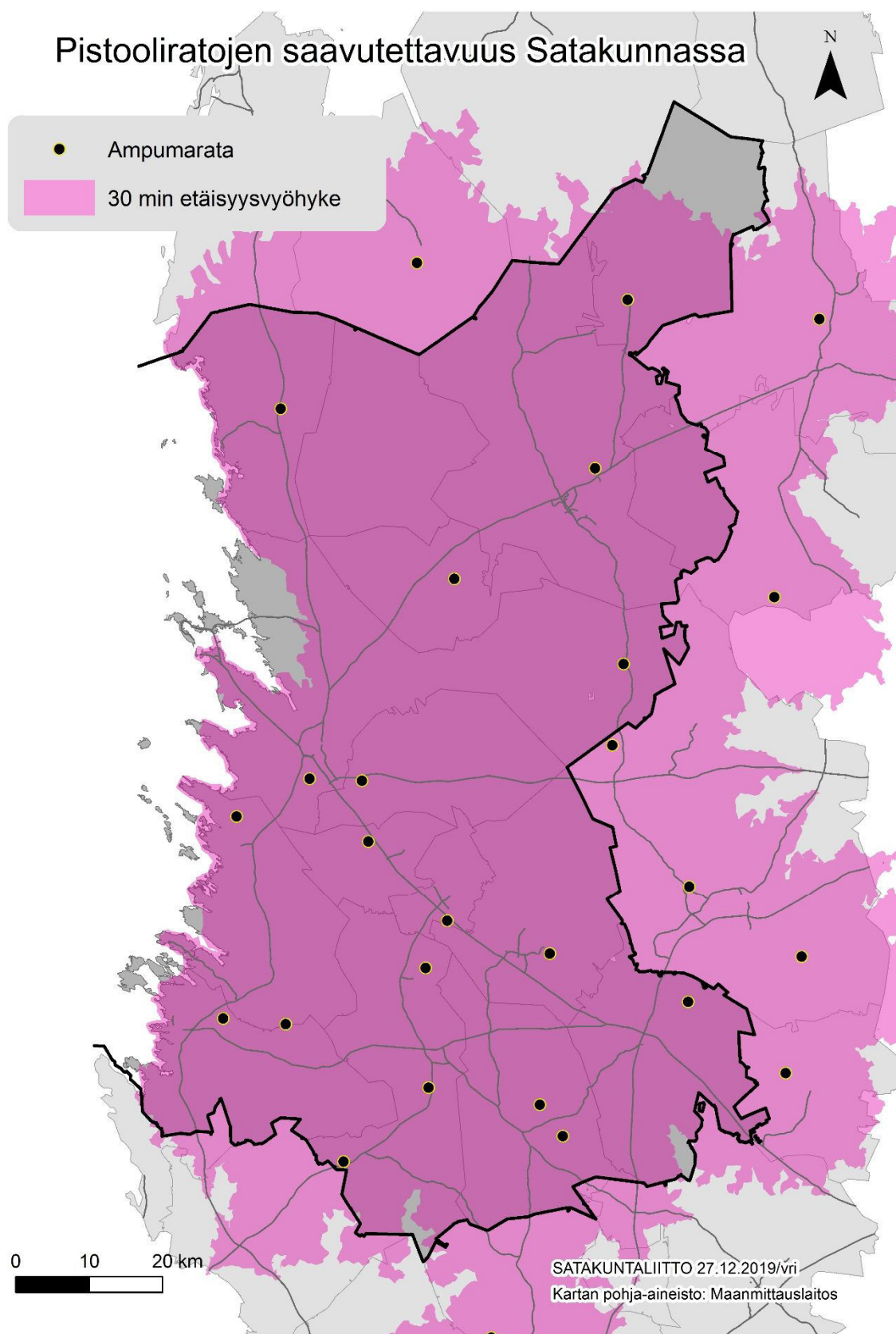
Kuva 8. 30 minuutin etäisyysalue kivääriratoihin.

Pienoiskivääriratojen saavutettavuus Satakunnassa

Kuva 9. 30 minuutin etäisyysalue pienoiskivääriratoihin.

Kuva 10. 30 minuutin etäisyysalue pistooliratoihin.

7. Satakunnan ampumarataverkoston kehittäminen

7.1. Sidosryhmien näkemyksiä

Osana Satakunnan ampumarataverkosto kehittämissuunnitelman laatimistyötä toteutettiin 18.10. – 20.12.2019 kysely, jossa kartoitettiin näkemyksiä Satakunnan ampumarataverkoston nykytilasta ja kehittämistarpeista. Lisäksi vastaajien oli mahdollista antaa yksityiskohtaisempia arvioita käyttämiensä ampumaratojen osalta. Kysely oli avoin kaikille ampumaradoista kiinnostuneille. Kyselyyn vastasi 44 vastaajaa, jotka lähes kaikki olivat ampumaratojen käyttäjiä.

Puolet kyselyn vastaajista arvioi Satakunnan ampumarataverkoston olevan riittävän kattava ja laadukas, ja puolet oli sitä mieltä, että verkostoa pitää kehittää. Vastaajat näkivät tärkeänä maakunnallisen rataverkon säilymisen vähintään nykyisellä tasolla. Pahimpina uhkina ampumaratatoiminnalle koettiin olevan kiristyvät lupamääräykset ja asutuksen laajeneminen ampumaratojen läheisyyteen. Myös toiminnan niukat rahalliset resurssit koettiin ongelmaksi. Ratkaisuihin nähtiin ampumaratojen parempi huomioiminen kaavoituksessa, lupavaatimusten keventäminen sekä kunnilta saatava taloudellinen tuki.

Satakunnan ampumaratojen maantieteellinen jakautuminen koettiin vastauksissa pääosin hyväksi, ainoaksi ongelmakohtaksi nostettiin Porin ja Kankaanpään välinen alue, jolle kaivataan uutta ampumarataa Noormarkun lakkautetun radan tilalle. Pahimpia puutteita Satakunnan ampumaradoilla vastaajien mukaan ovat liian vähäinen pitkien ratojen (300 m ja yli) määrä sekä uusien ampumalajien suorituspaikkojen vähyys.

Kyselyn tulosten yksityiskohtainen analyysi on liitteessä 2.

7.2 Satakunnan ampumaratojen kehittämissuunnitelma

7.2.1 Seudullisesti merkittävät ampumaradat

Satakunnassa on 37 ulkona sijaitsevaa ampumarataa, joista neljä on puolustusvoimien omistamia ja hallinnoimia. Muut 33 ampumarataa ovat metsästysseurojen, riistanhoitoyhdistysten, ampumaurheiluseurojen ja reserviläisyhdistysten hallinnoimia. Lisäksi Rauman kaupunki on mukana hallinnoimassa Kuivassuon ampumarataa.

Satakunnan seudullisesti merkittävien ratojen tunnistamisessa on käytetty neljää kriteeriä, jotka koskevat toiminnan laatua ja laajuutta sekä ampumaratojen ympäristövaikutuksia ja suhdetta muuhun maankäyttöön. Seudullisesti merkittävän ampumaradan kriteerit ovat:

- Radan vuosittainen laukausmäärä on yli 10 000
- Radan säännölliseen käyttäjäkuntaan kuuluu myös muita kuin rataa hallinnoivan yhdistyksen jäseniä ja radalla on mahdollisuus järjestää vähintään alueellisia kilpailuja
- Radalla pitää olla ympäristölupa, tai muuten todettavissa että haitat ovat riittävän alhaisella tasolla
- Radan sijainti ei saa olla ristiriidassa muuhun maankäyttöön nähden

Lisäksi arvioinnissa huomioidaan ampumaratojen kehittämissuunnitelmat ja niiden vaikuttavuus merkittävyyteen sekä ratojen viranomais- ja ampumakoekäyttö.

Edellä esitettyjen kriteerien perusteella seudullisesti merkittäviä ampumaratoja Satakunnassa ovat:

- Euran keskusampumarata, Eura
- Taanonkulman ampumarata, Eura
- Mansikkamäen ampumarata, Huittinen
- Paukkukummun ampumarata, Kankaanpää
- Selkänevan ampumaurheilukeskus, Kankaanpää
- Kynsikankaan ampumarata, Kokemäki
- Katinkurun ampumarata, Pori
- Kuivassuon ampumarata, Rauma
- Kuljun ampumarata, Rauma
- Kankaanpään ampumarata, Säkylä
- Mynsterin ampumarata, Ulvila

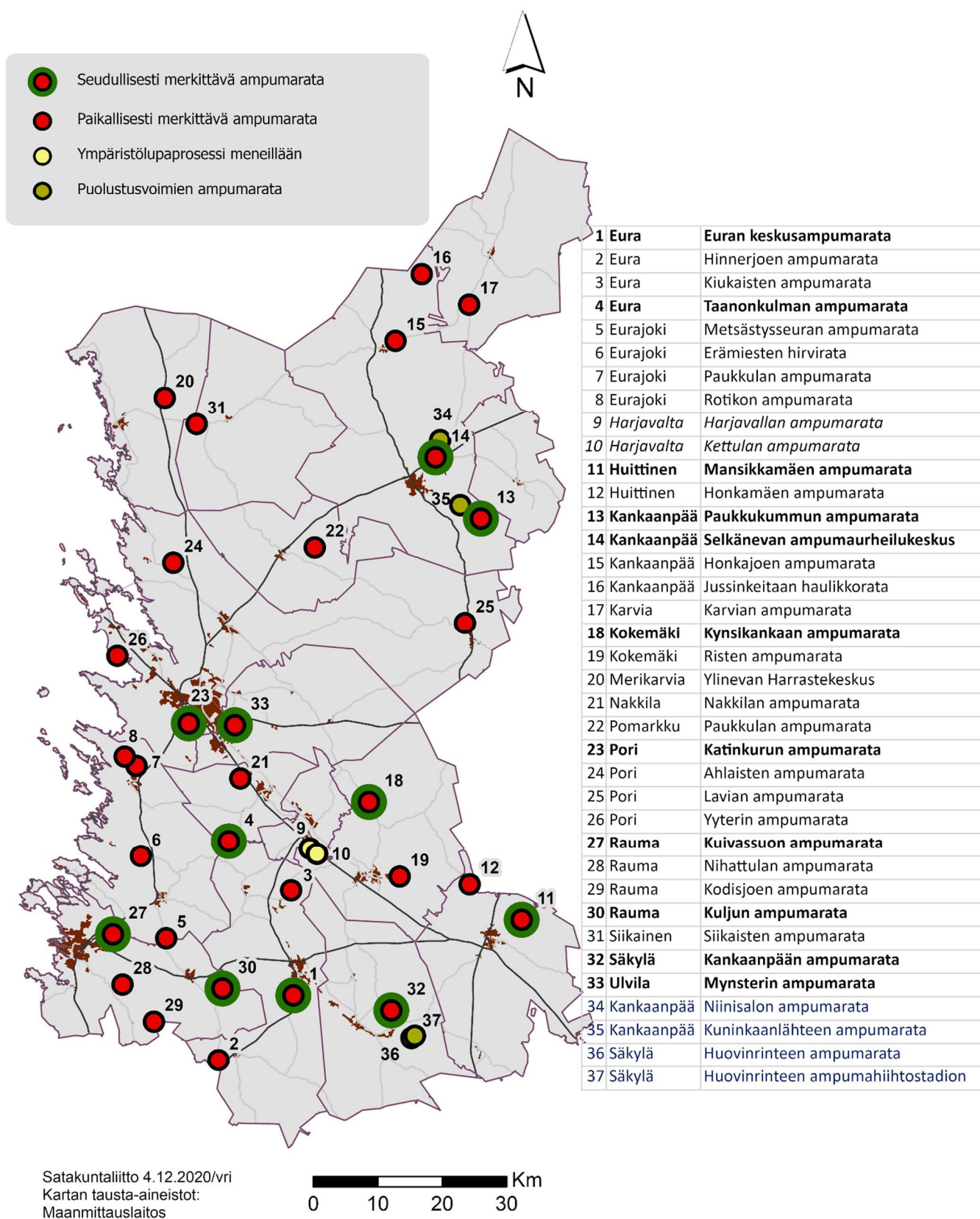
Harjavallan reserviläisten ampumaradan erikoisuus on 300 metrin kiväärirata. Pitkän kantaman radan vuoksi rata on tärkeä kivääriampujille, ja rata palvelee siten käyttäjiä laajalta alueelta. Käyttäjien näkökulmasta rata on seudullisesti merkittävä ja rata on osoitettu Hiittenharjun osayleiskaavassa. Kehittämislunnonoksesta saatujen kommenttien perusteella myös Kettulan ampumarata koetaan seudullisesti merkittäväksi harrastajien keskuudessa. Kehittämissuunnitelmaa laadittaessa molemmilla ampumaradoilla on käynnissä ympäristölupaprosessi ja ratkaisuja ympäristöriskien hallitsemiseksi etsitään osana Suomen ampumaurheiluliiton ympäristölupiin liittyvää kehittämisprosessia. Nakkilan ampumaradalla sijaitsee maakunnan ainoa SRVA-harjoittelurata, mutta radan määrittämiseen osaksi seudullista ampumarataverkostoa liittyy kunnan oikeusvaikutteista osayleiskaavaa koskevia haasteita. Radalla ei myöskään ole ympäristölupaa. Harjavallan reserviläisten ja Kettulan ampumaratojen osalta seudullisesti merkittävän ampumaradan kriteerit täyttyvät, mikäli niille myönnetään ympäristölupa. Nakkilan ampumarata ei nykytilanteessa ole kaavoituksen haasteiden ja ympäristöluvan puuttumisen takia kriteerien mukainen seudullisesti merkittävä ampumarata.

Maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä on tutkittu Satakunnan maakuntakaavaprosessin yhteydessä ja selvitetty sekä puolustusvoimien toimintojen että asutuksen ja elinkeinojen pitkän aikavälin alueidenkäytölliset yhteensovittamis- ja kehittämistarpeet. Puolustusvoimien neljä ampumarataa on osoitettu Satakunnan maakuntakaavassa. Maanpuolustuksen näkökulmasta ampumaratojen merkitys voidaan arvioida olevan valtakunnallista luokkaa, eikä niiden seudullista merkittävyyttä ole tässä yhteydessä erikseen arvioitu.

Lähes kaikki Satakunnan seudullisesti merkittävät ampumaradat sijaitsevat maakunnan keski- ja eteläosissa. Pohjoisen Satakunnan ainoat seudullisesti merkittävät ampumaradat sijaitsevat Kankaanpäässä. Siten maakunnan luoteisosassa ei sijaitse yhtään seudullisesti merkittävää rataa.

Muut kuin seudullisesti merkittävät ampumaradat ovat paikallisia ampumaratoja, jotka täydentävät seudullisten ampumaratojen verkostoa. Niiden merkitys ammunnan harjoittelupaikkoina osana ampumaratojen verkostoa on tärkeä.

Kuva 11. Satakunnan seudullisesti ja paikallisesti merkittävät ampumaradat.

7.2.2 Satakunnan ampumaratojen nykytila ja kehittämistarpeet

Ampumaradat ja niiden toiminta ovat hyvin erilaisia. Satakunnan ampumarataverkosto on sidosryhmiltä saadun palautteen mukaan kokonaisuudessaan kattava, mutta paikallisesti on paljon merkitystä sillä, että minkälaisia ampumaratoja lähialueella sijaitsee. Kaikki radat eivät sovellu kaikilla asetyypeillä ampumiseen, ja sen lisäksi radoilla voi olla muitakin käyttörajoituksia esim. ympäristölupamääräyksiin liittyen, jolloin radan käyttöä ja käyttäjäkuntaa joudutaan säätelemään. Siten riittävien ampumaolosuhteiden turvaaminen edellyttää koko maakunnan kattavaa ampumarataverkostoa, jossa määrän lisäksi ampumaratojen laatu vastaa käyttäjäkunnan tarpeita. Ampumatien pääasiallisia käyttäjiä ovat metsästysseurat, riistanhoitoyhdistykset, ampumaurheiluseurat, viranomaiset ja puolustusvoimat.

Satakunnan ampumarat suuri osa sijaitsee maakunnan eteläosissa, mutta maakunnan kaikissa kunnissa on mahdollista ampua luotiaseella ja haulikolla. Poikkeuksina ovat Jämijärvi, jossa ei sijaitse yhtään ampumarataa ja Karvia, jossa ei sijaitse haulikkorataa. Porin Noormarkusta on vuonna 2013 lakkautettu ampumarata, mikä koetaan alueellisena puutteena ammunnan harrastajien keskuudessa. Ampumarataverkosto on Satakunnan luoteisosassa muuta maakuntaa harvempi. Alueella sijaitsevien Siikaisten ja Merikarvian Ylinevan ampumaratojen toimintaedellytykset on pyrittävä turvaamaan siten, että radat palvelevat riittävästi luoteisen Satakunnan ammuntaa harrastavien tarpeita.

Satakunnan maakunnan merkittävimmät ampumaradat ovat Porin Katinkuru ja Rauman Kuivassuo. Molemmat radat ovat ampumaharrastuksen ja kilpailutoiminnan kannalta tärkeitä ampumarata-alueita, joiden ylläpito ja kehittäminen on koko maakunnan näkökulmasta tärkeää.

Puolustusvoimilla on Satakunnassa kahden varuskunnan ampumaradat, joiden käytöstä on tehty sopimuksia myös puolustusvoimien ulkopuolisten yhdistysten kanssa. On tärkeää, että puolustusvoimien ampumaradat ovat mahdollisimman laajasti avoimia myös yhdistyksille, joiden toiminnan puitteissa ammuntaa harrastetaan.

Maakunnassa tulee olla vähintään yksi SRVA-ammuntaan soveltuva ampumarata. Tällä hetkellä Nakkilan ampumarata on Satakunnan ainoa SRVA-rata ja tulevaisuudessa on hyvä pohtia mahdollisuuksia rakentaa yksi tai useampi uusi SRVA-rata myös muualle maakuntaan, esimerkiksi Pohjois-Satakuntaan. Lisäksi Nakkilan ampumaradan tulevaisuutta koskeva tilanne tulee pyrkiä selkiyttämään kunnan kanssa.

Harjavallassa sijaitseva 300 metrin kiväärirata on poikkeuksellinen ampumarata, joita on koko maan mittakaavassa varsin vähän. Siten radan toiminta on kivääriampujille tärkeää. Rata sijaitsee pohjavesialueella, eikä radalla toistaiseksi ole voimassa olevaa ympäristölupaa. Lupaprosessi on meneillään, ja tavoitteena on löytää menetelmät, joiden avulla ympäristövaikutukset saadaan minimoitua ja radan toiminta voi jatkua.

Satakunnassa on kaksi ampumahiihdon kilpailuun ja harjoitteluun soveltuvaa ampumarataa sekä Massin kolmen ampumapaikan harjoittelupaikka. Ampumahiihdon harrastusolosuhteiden turvaamiseksi tulee ratoja ylläpitää aktiivisesti, ja niiden määrä ja saavutettavuus pitää säilyttää vähintään nykyisellä tasolla.

Satakunnassa ei ole vireillä hankkeita uusien ampumaratojen rakentamiseksi. Nakkilassa on varauduttu ampumaradan siirtymiseen nykyiseltä paikaltaan osoittamalla yleiskaavassa uusi paikka ampumaradalle. Nykyisillä ampumaratoiden on jonkin verran suunnitelmia ampumamahdollisuuksien laajentamiseksi, erityisesti uusien, ns. toiminnallisten lajien sekä haulikkoammunnan osalta.

7.2.3 Kehittämissuosituks

Toimiva maakunnallinen ampumarataverkosto edellyttää, että radat huomioidaan suunnittelussa osana toimivaa yhdyskuntarakennetta ja että ratojen omistajat huolehtivat ratojen ylläpidosta ja kehittämisestä. Ampumarataverkoston ja ampumaratojen käytön kehittämiseksi suositellaan seuraavaa:

- Satakuntaliitto ottaa kehittämissuunnitelman huomioon alueidenkäytön suunnittelussa
- Satakuntaliitto huomioi ampumarataverkoston merkityksen myös aluekehittämisen näkökulmasta
- Satakuntaliitto ylläpitää yhteistyössä sidosryhmien kanssa ampumaratojen ratakortteja, ja päivittää kehittämissuunnitelmaa tarpeen mukaan
- Satakuntaliitto järjestää vuosittain sidosryhmille suunnatun ampumaratafoorumin
- Kunnat ottavat huomioon ampumaradat maankäytön suunnittelussa
- Kunnat pyrkivät edistämään kaavoituksen keinoin nykyisen verkoston säilymistä ja turvaamaan verkoston kehittämisen edellytykset
- Kunnat kehittävät ampumaratoja osana kunnallista liikunta- ja harrastuspaikkaverkostoa
- Kunnat ja ampumaratoja hallinnoivat tahot huolehtivat yhdessä ampumarataverkoston riittävästä alueellisesta kattavuudesta ja saavutettavuudesta
  - *Esimerkiksi SRVA-radon säilymisen turvaaminen Satakunnassa ja Luoteis-Satakunnan ampumaratojen toiminnan turvaaminen*
- Ampumaratoja hallinnoivat tahot ylläpitävät ja kehittävät yhteistyössä ampumarataverkostoa
- Ampumaratoja hallinnoivat tahot kehittävät rata-alueita vastaamaan käyttäjäryhmien tarpeita ja lainsäädännön vaatimuksia

7.3 Ampumaratojen kehittämissuunnitelman vaikutusten arviointi

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (8.4.2005/200) ja sitä täydentävä asetus (19.5.2005/347) sisältävät säännöksen yleisestä velvollisuudesta arvioida ympäristövaikutuksia sekä säännökset tiettyjen suunnitelmien ympäristöarvioinnista. Lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa ja hyväksymisessä, parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia sekä edistää kestävä kehitystä (SOVA-laki, 1 §).

Satakunnan ampumarataverkoston laadintaa koskee edellä mainitun lain yleinen velvollisuus selvittää ja arvioida riittävässä määrin suunnitelman merkittävät ympäristövaikutukset (SOVA-laki, 3 §), jos suunnitelman tai ohjelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan vaikutuksia (SOVA-laki, 2 §)

- a) ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen;
- b) maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen;
- c) yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
- d) luonnonvarojen hyödyntämiseen;
- e) a–d alakohdassa mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin;

Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelman ympäristövaikutusten arviointia on laajennettu siten, että arvioinnissa otetaan pelkkien ympäristövaikutusten tarkastelun lisäksi huomioon kestävä kehityksen eri ulottuvuudet. Näillä kestävä kehityksen ulottuvuuksilla tarkoitetaan taloudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia ja ekologisia vaikutuksia. Vaikutusten huomioon ottaminen on tärkeä osa Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelman toteuttamista. Vaikutusten arviointi toimii myös perusteluna kehittämissuunnitelmassa tehdyille ratkaisuille.

Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelman toteuttamiseen liittyviä keskeisiksi arvioituja vaikutuksia on esitetty alla. Arvioinnin pohjateksti on laadittu Satakuntaliiton alueiden käytön toimialalla ja Satakunnan ampumarataverkoston ohjausryhmä keskusteli arvioituista vaikutuksista joulukuun kokouksessa. Tämän jälkeen ryhmälle varattiin mahdollisuus kommentoida vaikutusten arviointiosioita osana kehittämissuunnitelmaluonnoksen kommentointia ennen suunnitelman lähettämistä lausuntokierrokselle.

Taloudelliset vaikutukset liittyvät esimerkiksi työllisyyteen, koulutukseen, väestöön, aluetalouteen, alueelliseen kilpailukykyyn, elinvoimaan ja vetovoimaisuuteen

- Olemassa olevien ampumaratojen ympäristönsuojelutoimenpiteet saattavat vaatia muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistusta, melua vähentävien katoksien, meluvallien ja aitojen rakentamista sekä erilaisia pohjaveteen liittyviä suojaustoimenpiteitä. Rataa hallinnoivan tahon on hyvä valmistautua taloudellisesti ympäristölupapalveluiden toteuttamisesta tai vaikutusten tarkkailusta aiheuttaviin kustannuksiin. Ympäristönsuojelutoimien kustannukset voivat nousta suuriksi suhteessa rataa hallinnoivan tahon resursseihin ja käyttäjien määrään. Johtuen rajallisista resursseista ampumaratojen suojausrakenteissa hyödynnetään mm. kiertotalousperiaatteita. Kehitettäessä ampumaratoja vastaamaan paremmin erilaisten käyttäjäryhmien tarpeita ja toiveita on hyvä selvittää ulkopuolisia rahoitusmahdollisuuksia (esim. EU-hankkeet).
- Kehittämissuunnitelmassa suosituksena on, että ampumaratoja hallinnoivat tahot kehittävät alueitaan vastaamaan lainsäädännön vaatimuksia ja käyttäjäryhmien tarpeita. Ratojen toiminnanharjoittajat, esimerkiksi urheilu- tai metsästysseurat tai reserviläisyhdistykset vastaavat lupaprosessissa tarvittavista selvityksistä ja tutkimuksista, kuten meluun ja pohjavesiin liittyvistä selvityksistä ja lupapäätöksen myötä mahdollisesti tarvittavien toimenpiteiden toteutuksesta. Ympäristölupaprosesseissa vaadittavat selvitykset, riskienhallintaan liittyvät toimenpiteet ja osaamisen puute aiheuttavat usein merkittäviä kustannuksia ratoja hallinnoiville tahoille. Maa- ja metsätalousministeriön myöntämä kolmivuotinen rahoitus viiden toimijan valtakunnalliselle yhteishankkeelle on hyvä esimerkki erillishoidon suomista mahdollisuuksista myös Satakunnan ampumarataverkoston kehittämisen kannalta, kun ratojen ympäristölupahakemusten laadintaa pyritään edistämään eri puolilla Suomea kustannustehokkaasti asiantuntijavetoisella, keskitetyllä ja järjestelmällisesti etenevällä luvittamisella. Samalla helpotetaan myös viranomaisten työtä. Edellä mainitussa hankkeessa on Satakunnasta mukana kolme ampumarataa (tilanne 30.1.2021). Esimerkiksi Harjavallassa sijaitsevilla kahdella ampumaradalla etsitään ratkaisuja pohjavesialueilla sijaitsevien ratojen ympäristöriskien hallitsemiseen.
- Maakunnan kattava ampumarataverkosto mahdollistaa viranomaistoimintaan liittyvän ampumarajoittelun olemassa olevilla radoilla. Tämänkaltaisella harjoitustoiminnalla on laajaa yhteiskunnallista merkitystä. Myös reserviläisten, omalla ajalla tapahtuvan ampumataidon ylläpito on yhteiskunnallisesti merkittävää ja taloudellisesti hyödyllistä toimintaa. Puolustusvoimien hallinnoimien ja puolustusvoimien alueilla sijaitsevien ampumaratojen yhteiskäyttö siviiliyhdistysten kanssa edesauttaa kustannustehokasta ampumaharrastustoimintaa Kankaanpään ja Säkylän suunnilla.

Sosiaaliset vaikutukset liittyvät ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin, elinoloihin, viihtyvyyteen ja palveluihin

- Kattava, seudullisista ja paikallisesti merkittävistä ampumaradoista koostuva ampumarataverkosto Satakunnassa edistää mahdollisuuksia harrastaa ammuntaa yleisellä tasolla. Tämä on tärkeää riippumatta siitä, onko kyseessä metsästäjä, ampumaurheilija, ampumaharrastaja, ampumahiihdon harrastaja, reserviläinen tai viranomainen. Ampumaratojen olemassaolo luo mahdollisuuksia toteuttaa

kyseistä harrastustoimintaa yksin tai yhdessä ja lisää hyvinvointia harrastajien keskuudessa. Samalla samanhenkiset harrastajat tapaavat toisiaan harjoituksissa ja kilpailuissa. Kehittämissuunnitelma pyrkii omalta osaltaan edistämään ampumaharrastuspaikkojen kehittämistä osana kunnallista liikunta- ja harrastuspaikkaverkostoa.

- Seudullisesti merkittäviksi ehdotetuilla ampumaradoilla on laaja käyttäjäkunta. Näitä ratoja käyttävät myös muut kuin rataa hallinnoivan yhdistyksen jäsenet ja radoilla on mahdollisuus järjestää vähintään alueellisia kilpailuja.
- Riittävät harrastus- ja harjoittelumahdollisuudet ohjaavat ammuntaa harrastukseen sopiville paikoille ja vähentävät ratojen ulkopuolella mahdollisesti tapahtuvaa ammuntaa. Noormarkun radan lopettaminen vuonna 2013 heikensi ampumarataverkoston kattavuutta Satakunnan luoteisosissa ja lisäsi käyttöpaineita muun muassa Katinkurun ampumaradalla
- Vähäinen pitkien ratojen (300 m ja yli) määrä sekä uusien ampumalajien suorituspaikkojen vähyyys rajoittaa ampumarataharrastuksen monimuotoisuuden kehittymistä.
- Paikallisten ampumaratojen merkitys osana Satakunnan ampumarataverkostoa on tärkeä ja niiden olemassaololla voi olla merkitystä myös kylien elinvoiman kannalta. Mahdollisuus puolustusvoimien alueilla sijaitsevien ampumaratojen yhteiskäyttöön koetaan tärkeäksi siviiliharrastajien keskuudessa.
- Ampumaratojen käytöstä aiheutuva melu voidaan kokea joidenkin ratojen osalta elinympäristön viihtyisyyttä alentavana tekijänä (asuminen ja vapaa-aika)
- Vuosittain koolle kutsuttava maakunnallinen ampumaratafoorum edistää ampumarataverkoston ylläpitäjien, viranomaisten ja sidosryhmien välistä yhteistyötä, verkoston kehittämistä ja keskustelua ajankohtaisista asioista

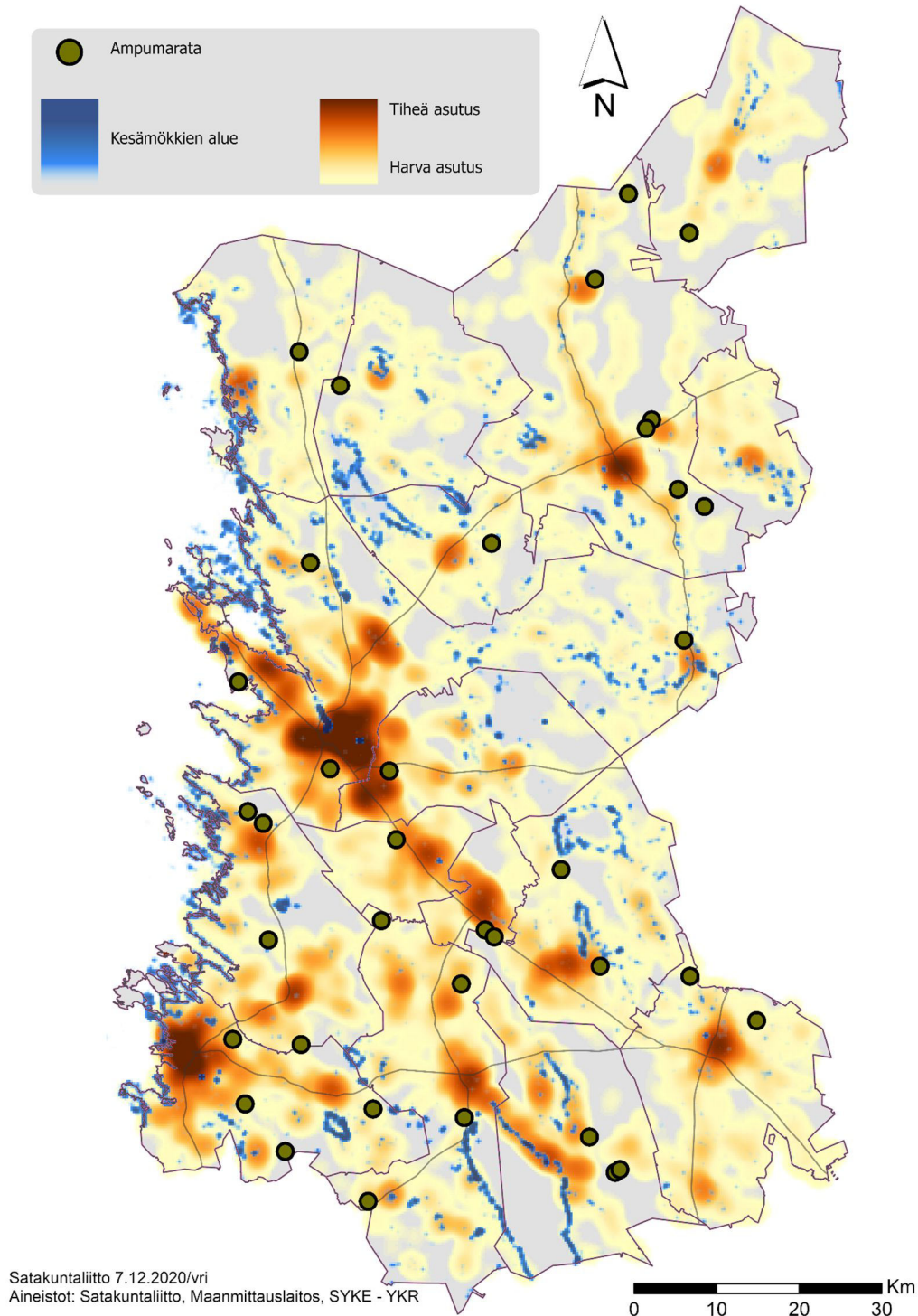
Ekologiset ja kulttuuriset vaikutukset kohdistuvat maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen; yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen.

- Ampumaratojen ympäristövaikutuksia on nostettu yleisellä tasolla Satakunnan ampumarataverkoston kehittämissuunnitelman luvussa 4, joten niitä ei ole tarkoituksenmukaista toistaa vaikutusten arviointiosiossa. Yleisesti ottaen ampumaratatoiminnasta aiheutuu erilaisia ampumasuoritukseen, radan rakentamiseen ja ylläpitoon liittyviä ympäristövaikutuksia. Keskeiset ympäristövaikutukset rata-alueilla ja niiden ympäristössä liittyvät lähinnä melun leviämiseen sekä maaperän ja pohjaveden laadun heikkenemiseen.
- Olemassa olevien ratojen meluntorjuntaa voidaan parantaa esimerkiksi erilaisten katoksien, meluesteiden ja -vallien, puuston ja aitojen avulla. Haittavaikutusten vähentämiseen pyritään toiminnan ja käyttöaikojen suunnittelulla. Aseissa käytettävien äänenvaimentimien käyttö on myös lisääntynyt viime aikoina. Haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi määrittää onko radalla tarpeen tehdä toimenpiteitä ratarakenteiden ulkopuolelle suuntautuvan pinta- tai pohjavesiriskin vähentämiseksi. Lisäksi ampumaradalle suuntautuvasta liikenteestä saattaa aiheutua vaikutuksia alueen lähiympäristössä. Esimerkiksi suurilla kilpailutapahtumilla voi olla liikenteellisiä vaikutuksia laajalle alueelle myös radan ulkopuolella. Suunnitelmallisella ja hallitulla käytöllä sekä riskienhallinnalla ampumaradoista aiheutuvia ympäristövaikutuksia voidaan kuitenkin vähentää ja hallita.
- Maankäytön suunnittelussa ampumaradat ja niiden melualueet tulee ottaa huomioon, jolloin varmistetaan ampumaradan asema niin, ettei melualueille kaavoiteta asutusta taikka muita melulle

herkkiä kohteita tai toimintoja. Muu maankäyttö on usein rajoittunutta ampumaratojen läheisyydessä melualueen takia, mistä syystä ampumaratojen ympäristöt usein yhtenäisiä, rakentamattomia, puustoisia alueita.

- Ampumaratojen avoimilla alueilla esiintyy usein niittyjä ja ahomaita suosivaa lajistoa ja ampumaradat voivat tarjota sopivia elinympäristöjä esimerkiksi paahdeympäristöissä viihtyvälle uhanalaisille lajeille.
- Kehittämissuunnitelmassa suositellaan, että ampumaratoja hallinnoivat tahot kehittävät alueitaan vastaamaan lainsäädännön vaatimuksia. Kaikilla Satakunnan seudullisesti merkittäviksi ehdotetuilla ampumaradoilla on ympäristölupa. Harjavallassa sijaitsevilla seudullista merkittävyyttä omaavilla ampumaradoilla on käynnissä ympäristölupaprosessi ja ratkaisuja ympäristöriskien hallitsemiseksi etsitään osana Suomen ampumaurheiluliiton ympäristölupiin liittyvää kehittämisprosessia. Myös valtaosalla paikallista merkittävyyttä omaavilla radoilla on ympäristölupa. Ympäristölupiin liittyy velvollisuus olla selvillä ampumaradan ympäristövaikutuksista, mikä on jatkuvaa toimintaa. Etenkin pohjavesialueilla ampumaradan kehittämis- ja laajentamismahdollisuuksille voi olla reunaehdoja, jotka on otettava huomioon yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja kehittämismahdollisuuksia pohdittaessa. Tarvittaessa ympäristöluvassa voidaan rajoittaa radan käyttöaikaa ja -määrää.
- Ampumaradat ovat yksi osa yhdyskuntarakennetta ja niiden huomioon ottaminen on tärkeää erityisesti kuntien ja maakunnan alueiden käytön suunnittelussa. Kehittämissuunnitelmassa määritellyt seudullista merkittävyyttä omaavien ampumaratojen sijainti ei ole ristiriidassa olemassa olevan maankäytön kanssa. Katinkurun ampumarata on maakunnan merkittävin ampumarata puolustusvoimien alueilla sijaitsevien ratojen ulkopuolella. Katinkurun ampumarata sijaitsee maakuntakaavassa osoitetulla Porin metsän virkistysalueella, ja kuuluu Porin kansallisen kaupunkipuiston alueeseen. Rata on osoitettu Porin kantakaupungin oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ampumarata-alueen merkinnällä ja se on otettu huomioon myös Porin kansallisen kaupunkipuiston käyttö- ja hoitosuunnitelmassa. Myös paikallisesti merkittävät radat on tärkeä ottaa huomioon kuntatasolla tehtävässä suunnittelussa.
- Melun leviämiseen vaikuttavat mm. maaston muodot, puusto, erilaiset esteet ja rakenteet sekä sääolot. Melun voimakkuus riippuu lisäksi käytössä olevista aseista: pienoiskivääri ja -pistooli eivät aiheuta yhtä suuria meluongelmia kuin isokaliiberiset pistoolit, kiväärit ja haulikko. Myös ampumasuunta vaikuttaa melualueen muotoon oleellisesti.
- Ampumaratojen aktiivisin toimintakausi sijoittuu loppukevään ja syksyn väliselle ajalle ja käyttö painottuu arki-iltoihin ja viikonloppuihin. Samaan aikaan valtaosa ihmisistä on vapaalla ja tämä vaikuttaa ampumaratojen käytöstä lähtevien äänien havainnointiin. Pieni osa paikallisesti merkittäviksi arvioiduista ampumaradoista sijaitsee sellaisilla alueilla, että ammunasta aiheutuva melu voidaan kokea häiritsevänä etenkin vapaa-ajan vieton yhteydessä. Kyseisten ratojen käyttö on kuitenkin vähäistä. Ampumaratakorteissa on kuvattu kunkin ampumaradan sijainnin suhde asutukseen ja kaavatilanne.
- Ampumarataharjoittelu on metsästäjille ensiarvoisen tärkeää esimerkiksi metsästysturvallisuuden, onnistuneiden riistalaukausten, riistanhoidon, eläintautien leviämisen ehkäisemisen ja kannanhoidollisen metsästyksen näkökulmasta. Hirvieläinten kannanhoidollisella metsästyksellä on myös merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Ampumarataharjoittelu on metsästäjille ensiarvoisen tärkeää esimerkiksi metsästysturvallisuuden, onnistuneiden riistalaukausten takia, riistanhoidon, ja kannanhoidollisen metsästyksen näkökulmasta. Hirvieläinten kannanhoidollisella metsästyksellä on vaikutuksia myös merkittäviä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen.

- Metsästys on tärkeä osa suomalaista maaseutukulttuuria ja kattava ampumarataverkosto edesauttaa kestävän metsästyskulttuurin säilymistä. Lisäksi ampumaradoilla on mahdollista opetella ja harjoitella aseiden käyttöä hallituissa olosuhteissa. Tämä on tärkeää niin kaikkien ampumaharrastajien kuin koko yhteiskunnan näkökulmasta.
- Kehittämissuunnitelma edistää ammuntaan ja ampuma-aseisiin liittyvän kulttuuriperinnön vaalimista.

Kuva 12. Satakunnan ampumaradat suhteessa asutukseen ja kesämökkeihin.

8. Kehittämissuunnitelman seuranta

Ampumaratalain (763/2015) 12 §:n mukaan maankunnan liiton tulee pitää ajan tasalla maakunnallista ampumaratojen kehittämissuunnitelmaa. Satakuntaliitto seuraa yhteistyössä kuntien ja ampumaratoja ylläpitävien tahojen kanssa ampumarataverkoston kehittymistä ja päivittää tarpeen mukaan kehittämissuunnitelmaa sekä ampumaratoja koskevia tietoja. Lisäksi Satakuntaliitto järjestää vuosittain sidosryhmille suunnatun ampumaratafoorumin.

Lähteet

Ampumaratalaki 763/2015. *Annettu Helsingissä 12.6.2015*. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150763>>

Ampumaratojen luvanvaraisuuden keventämismahdollisuuksista (2017). *Ympäristöministeriö, Ympäristöministeriön raportteja 10/2017*. 60 s.

Ampumaratojen ympäristölupa (2012). *Ympäristöministeriö, Suomen ympäristö 23/2012*. 136 s.

Kajander S., A. Parri (toim) (2014). *Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta*. 298 s. Ympäristöministeriö, Suomen ympäristö 4/2014.

Luonnonvarakeskus (2019). Tilastotietokanta, metsästys.

<https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_06%20Kala%20ja%20riista_02%20Rakenne%20ja%20tuotanto_16%20Metsastys/?tablelist=true&rxid=78ce3a3c-1755-4fb3-9f91-bdf0df10a556>

Metsästyslaki 615/1993. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615>>

Metsästäjaliitto (2019). Satakunnan piiri, Suomen metsästäjaliitto. <<https://satakunta.metsastajaliitto.fi/>>

MTV Uutiset (2016). Aseluvat kunnittain. 5.7.2019 <<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/aseistetuimmissa-kunnissa-puolitoista-aselupaa-asukasta-kohden-tama-on-kuntasi-asetiheys/5713382>>

Pirkanmaan liitto (2016). *Pirkanmaan ampuma- ja moottoriradat 2016*. 163 s.

Reserviläisurheiluliitto ry (2019). Perinneasekilpailut, säännöt 2.1. 13.5.2019 <<https://resul.fi/saannot/ammuntojen-lajisaannot/perinnease/>>

Suomen Ampumaurheiluliitto (2019). Seurojen yhteystiedot Suomen ampumaurheiluliitto. <<https://www.ampumaurheiluliitto.fi/liitto/alueet-ja-seurat/lounais-suomi/seurat/>>

Suomen Ampumaurheiluliitto (2021). Kirjallinen lausunto 29.1.2021.

Suomen riistakeskus (2019). <<https://riista.fi/riistahallinto/alueet-ja-toimipisteet/satakunta/>>

Vilén, S. & R. Kohtala (2015). *Ampumarataselvitys Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla*. Vaasan ammattikorkeakoulu. 131 s.

Ympäristönsuojelulaki 527/2014. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140527#a19.12.2018-1166>>

Satakuntaliitto, Satakunnan maakuntakaava

Yhdistelmäkartta

Ympäristöministeriön 30.11.2011 vahvistama Satakunnan maakuntakaava (N:o YM/1/5222/2010, KHO 13.3.2013) <<http://www.satakuntaliitto.fi/vahvistetut-ja-lainvoimaiset-asiakirjat>>

Ympäristöministeriön 3.12.2014 vahvistama Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 (N:o YM 7/5222/2013, KHO 6.5.2016) <<http://www.satakuntaliitto.fi/vahvistamisvaihe>>

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 (MV 17.5.2019) <<http://www.satakuntaliitto.fi/hyvaksyminenvmk2>>